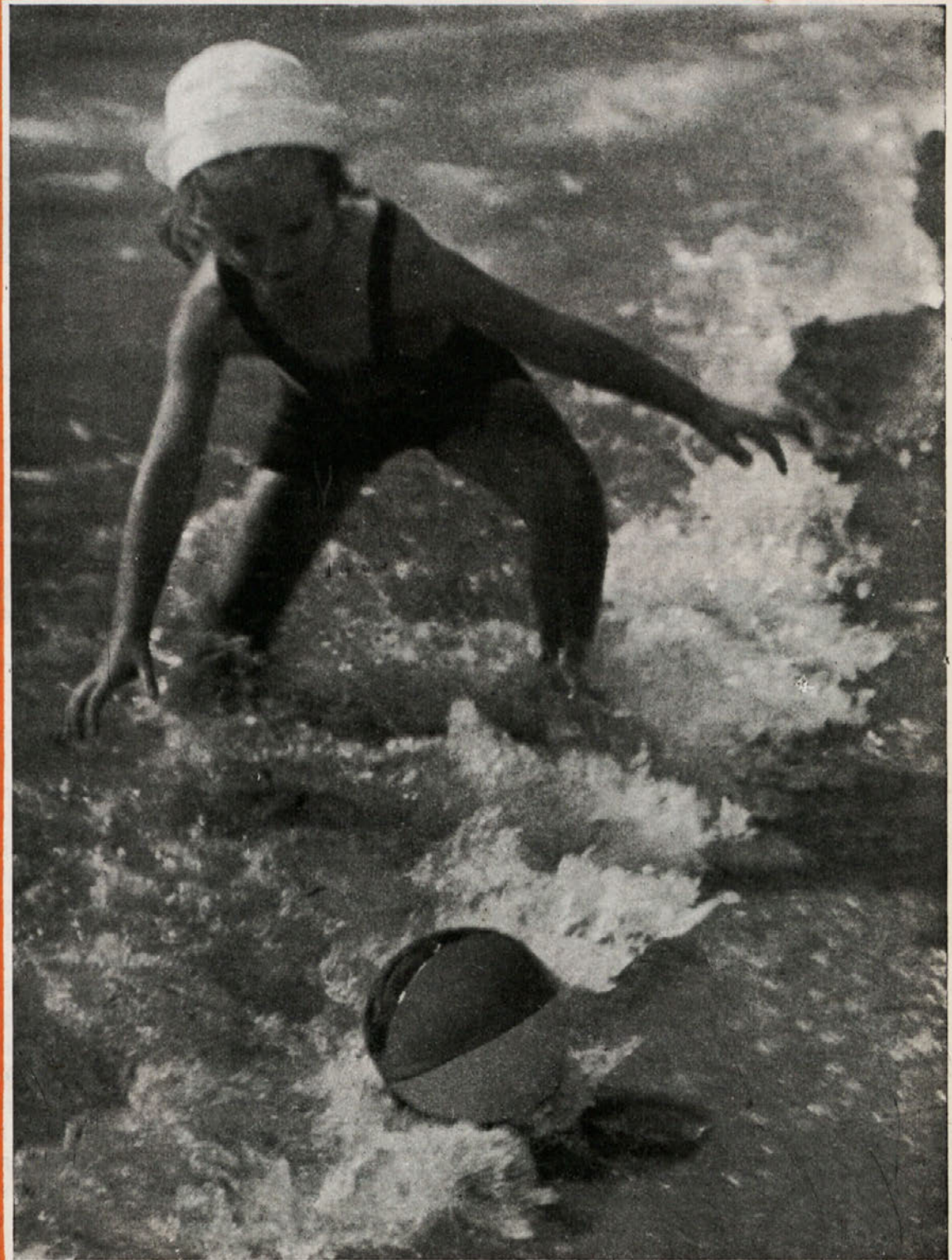

PRIJATELJ

ŠTEV. 9 • SEPTEMBER 1937 • LETO XI.

FRANC BAZELJ
Fotoklub Ljubljana

IGRA OB MORJU

Priložena je mehko vezana ali v platno vezana knjiga (6 delov): Agnes Günther, Dušica Rožamarija

Za jesen

oskrbite nakup
potrebne blaga
za obleke, plašče,
površnike,
zimske suknje in
manufakture
sploh pri znani
solidni tvrdki

Novak - Ljubljana

Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

Dobro blago - Ogromna izbira
in kljub vsemu znižane cene

LJUBLJANSKI JESENSKI VELESEJEM

OD 1. DO 12. SEPTEMBRA 1937

bo obsegal:

- Jubilejno razstavo slovenskega novinarstva.
- Etnografsko in misijonsko razstavo „Indija“.
- Umetnostno razstavo slovenskih likovnih umetnikov.
- Razstavo „Materi za otroka“ Zveze gospodinj v Ljubljani.
- Razstavo cvetlic Kluba ljubiteljev cvetlic v Ljubljani.
- Razstavo eksotičnih ribic in metuljev.
- Vzoren sadni vrt.
- Razstavo malih živali društva „Živalca“.
- Živalski vrt Zoološkega društva v Ljubljani.
- Razstave industrijskih in obrtniških proizvodov, zlasti pohištva in stanovanjske opreme, radioaparatorov, živil, izdelkov male domače obrti, galanterije in tehničnih novosti.
- Tekmovanje harmonikarjev za prvenstvo Jugoslavije in prehodni pokal 1937/38, 12. septembra.
- Pestro zabavišče — variete s sijajnimi točkami artistov svetovnih odrov.
- 50% popust na železnica za potovanje v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra. povratek od 1. do 17. septembra.

ELIDA mila
so prava polepševalna
sredstva!

- Bogata mehka pena blagodejno vpliva na nežno kožo
- Radi svoje izbrane sestavine polepšujejo polt in negujejo kožo
- Obilni vonj ostane v milu do zadnjega ostanka in se še dolgo občuti na koži

ELIDA MILA

ELIDA MILO *Favorit*

Že deset let ljubljeneц vsake lepe žene

Naše nagrade za ugankarje

Kakor smo obljubili, prinašamo v tej številki imena nagrajenih reševalcev ugank iz letošnjega prvega polletja. To so:

Bračko Franc iz Litije, Bračko Ivan iz Ljubljane, Cilenšek Vitomir iz Maribora, Črček Drago iz Ljubljane, Pirc Silva iz Celja, Pajkova Joža iz Št. Lovrenca, Podgoršek Andrej iz Stične, Rehberger Franjo iz Ljubljane, Spanžev Ernest iz Sv. Barbare v Halozah, Smole Franjo iz Kočevja, Tement Anton iz Vitine, Iskra Erna iz Čakovca, Jazbar Alojzij iz Pakraca, Kocijan Rudolf iz Maribora, Kri-

stan Anton iz Zlatega polja, Kosi Mirko iz Maribora, Košir Stanko iz Novega mesta, Lipovšek Franjo iz Tržišča, Lešnik Ivan iz Studencev, Marn Svetko iz Ljubljane, Mlinarič Franjo iz Maribora, Weber Justa iz Žalne, Vivod Rado iz Teharja, Zamlič Marijan iz Srdice in Firm Vlado iz Sp. Radvanja.

Vsi nagrajenci dobe po eno lepo samoveznico.

Drugi reševalci, ki so dosegli potrebno polovico vseh mogočih točk in poslali rešitev vsaj trikrat, dobe po eno lepo knjigo iz naše založbe.

Vse tiste reševalce, ki to pot niso dosegli dovolj točk, in tiste, ki rešitev doslej niso pošiljali, vabimo, da stopijo v naš krog. Lepa nagrada bo najlepše plačilo za njih trud poleg zabave, ki jo bodo imeli z reševanjem naših ugank.

UREDNIŠTVO.

Rešitev ugank iz sedme številke

Dopolnilnica: Po slabi tovarišiji glava boli (18).

Premikalnica: Caceres, Arevalo, Bajadoz (12).

Črkovnica: Začni v sredi in črtaj naokoli v v obratni smeri urinega kazalca: Pod vsakim grmom ne tiči zajec (6).

Posetnica: Čevljarški vajenec (9).

Izločilnica: Hudobnega jezika se bolj boj kakor tatu (8).

Magičen trikotnik: sirena, Ivana, rana, ena, na, a (9).

Številnica: Svojo slabost zatiraj, a tuje ne izrabljaj. Tako boš v življenju močan in spoštovan. Ključ: železničar, bojevitost, piškur, Emona (8).

Rešitev ugank iz osme številke

Posetnica: Telovadni učitelj (8).

Steber: Slama se rada vname (8).

Dopolnilnica: Kdor seje proti vetru, bo malo žel (9).

Magičen lik: metan, elita, Timav, ataka, naval (6).

Črkovnica: Vrste uredi tako, da boš imel v prvi vodoravni vrsti začetek abecede (A—F). Potem boš bral v naslednjih navpičnih vrstah: Tudi slepa kura včasih zrno najde (10).

Kraljev pohod: Človek se mora dostikrat samega sebe bolj bati, kakor drugih.

Zlogovnica: Kanada, Drava, odvetnik, Rjavina, sidro, iznajdba, množina, Nemec, omara, Golgota, Otokar, židovka, Emona, Lilijska, Ili-jada (9).

Uganke štev. 9

Črkovnica.
(8 točk.)

O P I G M R E R
R E V A E T M O
Ž J S Š B O E D
O N A E O D S K

Posetnica.
(10 točk.)

Ivan Laj

Štore

Travnik

Kaj je ta gospod po poklicu?

Izločilnica.
(6 točk.)

Položnica, ponjava, zunanost, nabor, nik, plima, Petljura, zabava, cenilec, bala. Iz vsake besede vzemi po eno zemlje, pisno ime. Prve črke teh imen ti dajo spet zemljepisno ime.

Magičen lik.
(8 točk.)

A A A A A
A B B E E
I K K N N
O O O O R
R R R T T

1. del celote; 2. novačenje; 3. jed; 4. dan v tednu; 5. japonski politik. Besede se berejo enako v navpičnih in vodoravnih vrstah.

Skrivalnica.
(8 točk.)

Studenec, distih, klepetulja, zakonec, košarica, zrnje, Salona, pojdem. Iz vsake besede vzemi tri zaporedne črke (iz prve samo dve) in sestavi iz njih pregovor.

Dopolnilnica.
(10 točk.)

• l a • a, m • • j e, • l • • e c, s • • a,
l • • a j, ž • l • •, r • • • •, • • s e l,
• • • • a v a, s • • • j .

Namestu pik vstavi prave črke. Iz njih sestavi pregovor.

Računska uganka.

Poldruga kokoš znese v poldrugem dnevu poldrugo jajce. Koliko jajc znese osem kokoši v šestih dneh?

V kabarni.

«Dajte mi kavo!»
«Belo? Črno? Mokka? Kapucince? Precejeno? Turško?»
«Jezesmarija, dajte mi rajši čaj!»

Točnost.

«Pri vinski kaplji» so se hoteli gostje stepsti. Gostilničar se je bal, da bi mu ne poškodovali inventarja, ter je zakričal:

«Stole in litre pustite pri miru! Pod pečjo so polena!»

*

Pred sodiščem.

«Torej priznavate, da ste vlomili v trgovino z damskimi oblekami. Zdaj pa nam še pojasnite, zakaj ste v isto trgovino vlomili trikrat zaporedoma!»

«Prosim, tam sem izbral plesno obleko za svojo ženo in moral sem jo iti dvakrat premenjat!»

*

Literarna.

Molière je bil bolan. Brez njegove vednosti so poklicali k njemu zdravnika.

«Zdravnik je prišel», je javil sluga.

«Reci mu, da ga ne morem sprejeti, ker sem bolan», je naročil Molière.

*

Ona: «Vražji človek si, vsak izlet moraš pokvariti. Zadnjič si padel v vodo, danes si pa pustil, da te je pičila osa.»

*

Upravičena skrb.

«Mama, pa more pes, ki je enkrat ukradel kos salame, še postati policijski pes?»

*

Mihčev razum.

Mali Mihčec je jokalo, ker ga je bolel želodec.

«Vidiš, to je zato, ker nimaš nič v njem», je rekla mati in mu dala kos kruha.

Popoldne se je pripeljal na obisk gospod svetnik in je tožil, da ga glava boli.

«To je zato,» pravi modri Mihčec, «ker nimaš nič v njej!»

*

Dva žida.

Reven žid je prišel k bogatemu in ga prosil podpore.

«Ne morem ti nič dati,» je dejal bogati žid, «sam imam mnogo revnega sorodstva, ki me stane dosti denarja. Na primer moj brat...»

«Tvoj brat mi je rekel, da mu ne daš niti pare.»

«Torej vidiš: bratu ne dam, a tebi naj bi dal?»

Težak problem.

«Zvonko, strašno umazane roke imaš. S temi te ne pustim k mizi.»

«Ampak, mama, če pa drugih nimam.»

*

Oče in sin.

Gospod Koren računa, koliko ga stane to, da je dal sina Jožeta študirat.

«Tu vidiš, Jože, koliko me stane tvoje študiranje!»

«Oče, in jaz sem še eden tistih, ki skoraj nič ne študirajo.»

*

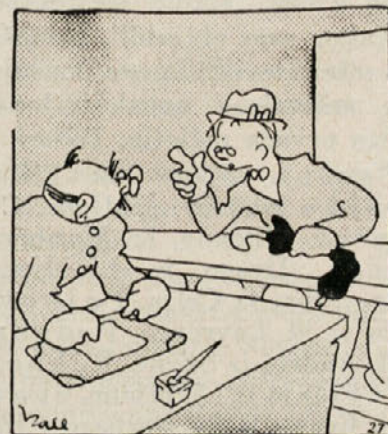
— Ali se ta roman srečno konča?

— Kaj pa jaz vem! Na koncu samo piše, da sta se on in ona poročila.

*

— Po čem sklemate, da je vaš konkurent bolj prebrisan od vas?

— Po tem, ker je imel priliko, da se pred menoj oženi z mojo ženo, pa se ni.

— Gospod stražnik, zaprite me, prosim, pretepel sem svojo ženo.

— Ali ste jo ubili?

— Ne, ampak za mano teče in bo vsak hip tu.

Lis radi slabega pudranja ne bo!

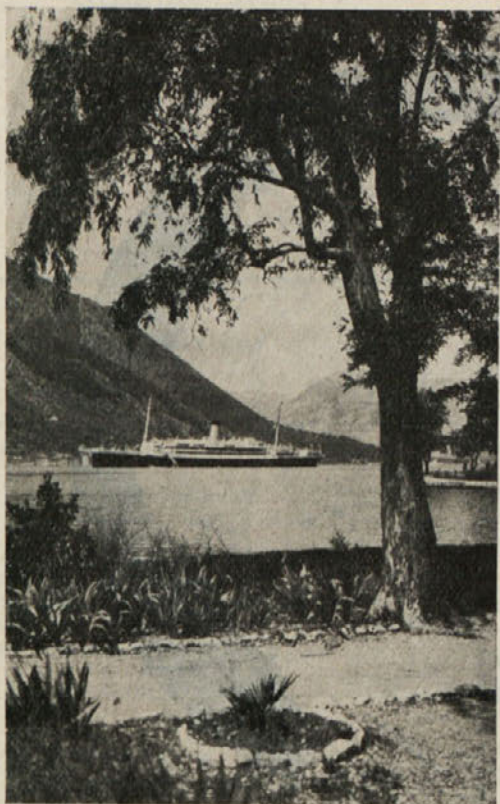
Samo tedaj, če ima koža dobro podlago, lahko brez škode prenese puder. Samo tedaj, če se puder dobro drži in je enakomerno razdeljen, dobi Vaš obraz odsev negovanosti, ki Vas napravi tako dražestno . . .

ELIDA krema IDEAL je idealna podlaga za puder. Ta krema se popolnoma vpije v kožo, Vam olajša pudranje ter prepreči tvorjenje keplic na nosu, bradi in okoli oči. Negovanim ženam je ta krema neizogibno potrebna.

Za noč masna
Elida Citron Cold Cream.

Njena izborna sestava
na čisti in hrani kožo
Prastara polepševalna
sredstva, hamamelis in
citrono, je združila na
predna znanost v po-
polnost, zato ta krema
kozmetično najbolje
deluje.
★

ELIDA KREMA

KAKOR

V PRAVLJICAH

1001 NOČI

doživljate lepoto jesenskega krožnega potovanja

po Sredozemskem morju

Z NAŠIM NAJVEČJIM LUKSUZNIM POTNIŠKIM PARNIKOM

»Kraljica Marija«

(17.500 ton depl.)

15. SEPTEMBRA DO 6. OKTOBRA:

Benetke, Split, Boka Kotorska, Santorin, Rodos, Larnaka (Ciper), Beirut (Balbek, Damask), Haifa (Jaffa, Tel-Aviv, Jeruzalem, Nazaret), Port-Said (Kairo-Luksor), Aleksandrija, Dubrovnik, Split, Trst.

Cene (kabina in vsa preskrba I. razr.) so od din 6.000 do 15.000.

8. OKTOBRA DO 21. OKTOBRA:

Trst, Benetke, Pirej (Atene), Aleksandrija (Kairo), Kandija (Knossos), Krf, Boka Kotorska, Dubrovnik, Split.

Cene (kabina in vsa preskrba I. razr.) so od din 3.500 do 7.000.

BRZA PROGA TRST - SPLIT - PIREJ -
ALEKSANDRIJA - HAIFA IN NAZAJ
PREKO PIREJA IN DUBROVNIKA

Z LUKSUZNIM PARNIKOM

„Princesa Olga“

(14.350 ton depl.)

ZA INFORMACIJE IN PROSPEKTE SE OBRNITE NA

**JUGOSLAVENSKI
LLOYD A.D., ZAGREB**

GUNDULIĆEVA ULICA BR. 3

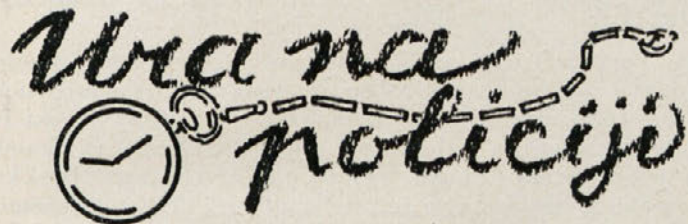
ali pa na vodilne potovalne pisarne

TELEFON: 32-51 IN 23-91

BRZOJAVI: PLOVIDBA ZAGREB

Odhod vsakih 14 dni. — I., II. in III. razred. — Prvorazreden
komfort, odlična preskrba in postrežba.

D. Ravljen:

Isto anekdoto poznate — ne? — kako je profesor Peterkoffer na Dunaju potegnil svoje bruce? Petterkoffer, da, tisti, ki je za šalo pojedel dvajset gramov cvetočih bacilov kolere!»

«Ne, ne poznamo!» smo vpili v en glas, da je odjeknilo med omarami po seminarju in še ven na vrt pred univerzo. Sinje, bistre oči profesorja Milerja so se hudomušno smehljale. Poznal nas je po gumbih. Vedel je, da ne hodijo k njegovim seminarskim uram samo taki, ki gulijo kazensko pravo zavoljo samega ljubega izpita in rigo-roza, marveč tudi onaki, ki smo že to in cno izkusili in so nam anekdote o vseučiliških profesorjih znane prav tako, kakor različne bravure, ki se obravnavajo v seminarju kriminalistike.

«Nu, vam jo pa povem», je profesor Miler privolil. «Torej prvo uro, ko je Peterkoffer povedel svoje bruce v secirno dvorano, jih je poučil takole: Medicinec mora imeti tri vrline. Spreten mora biti kakor veve-rica, gnusiti se mu ne sme nič, videti mora vse. Da vas preizkusim, je rekel Peterkoffer, in da prestanete krst pogumnih medicincev, storite, kakor bom storil jaz. Tu je skodela, polna sokrvice. Gnusoba, kajne? Prosim, pazite! Zdaj omočim kazalec v sokrvice in ga — glejte! — obliznem... Storite vsi za mano!... Brr, študentom se je obračal želodec. Dekleta so gledala in se obračala k zidu. Večina je pobegnila iz dvorane. Nekaj topoglavih židovskih študentov je pa vendarle ubogalo profesorja. Groza, vam rečem, groza! Ko je bila okrutna preizkušnja opravljena in ko so si medicinke iznova ordečila ličeca, izkratka, ko se je secirna dvorana spet napolnila, je Peterkoffer slonel za ka-tedrom in njegove oči so se lokavo bleščale: Kaj sem vam rekel! Študent medicine mora biti spreten, nič se mu ne sme gnusiti in — tretjič! — študent medicine mora tudi izvrstno opazovati, mora vse videti. Te vrline pa, tako sem spoznal, ne premore nihče med vami. Sicer bi se ne bilo zgodilo, kakor se je. Res je, pomočil sem kazalec v sokrvice, toda vi bi bili morali opaziti, da sem namesto kazalca obliznil sredinec... Peterkoffer!»

Hahaha! je odmeval grohot po našem seminarju: sicer ne tako grmeče, kakor takrat v secirni dvorani na Dunaju, toda pristržno. Ura je potekla. Zunaj je ginevalo poznopomladno popoldne. Semester se je

bližal kraju. Pospravljali smo knjige, zaklepali omare. Profesor Miler se naenkrat domisli:

«Da ne pozabim, jutri dopoldne ob devetih pojdemo na policijo. Predstavim vam nekaj kriminalnih tipov. Prav zadnji čas — to ste brali — so polovili nekaj ščuk. Predstavim vam morda tudi kralja žeparjev, njegovo prevzvišenost Ivana Kraljiča, če ga še niso izročili preiskovalnemu sodniku... Torej, zjutraj ob devetih pred policijsko upravo, pod rdečo svetilko v Petrinjski ulici. Brez akademske četrti! Ob devetih. Živeli!»

Ta reč je obetala biti hudomušna in zanimiva. Kako bi se sicer bilo zbralo nad dvajset pravnikov in pravnice! Tako sončen dan, pa tako visoko število! Kdo bi le podvomil, da bo sestanek na policijski upravi po-trata časa! Ljudje, ki so hiteli mimo «črjene lampe» na Jelačićev trg, so nas pomilovalno ogledovali in vihal nosove: Kajpa, kakšna nova klapa postopačev, gosposkih rokomavhov, žepnih tatov, da med njimi kar ni moči spoznati, kdo je detektiv in kdo falot. In vmes še dekleta... Bog z njimi, toliko je tega bilo po vojni v Zagrebu, da se nihče več še posmehtil ni.

Neverjetno točno ob devetih jo je s prožnim korakom primahal profesor dr. Miler. Šli smo za njim kakor zvesta čreda, mimo stražnikov in detektivov, po stopnicah nekam v prvo nadstropje, v precej prostrano dvorano. Tam so bile klopi in mizice, vse lepo pri-pravljeno za predavanje ali celo kakor za razpravo. Nu, samo prah še ni bil pobrisan. Medtem ko smo iz-birali prostore, se je sukal med nami s cunjjo v rokah policijski sluga in je brisal tako vneto, da smo potem zadovoljni sedeli na svoja mesta.

Dva stražnika sta stala pri vratih in se smehljala kakor ciganček belemu kruhu, — z očmi sta pozorno sledila slugi — ta preklemani biksar se je najbolj sukal okoli deklet. Treba je priznati, da je bilo med našimi tovarišicami dvoje, troje dosti zalih, ne še od-cvetelih punčar, — sluga jim je s cunjjo tako pridno obrisoval sedeže in mizice pa poravnaval pompadure in aktovke, da so se mu v zadregi po vrsti namuznile.

Profesor Miler je medtem že sedel za mizico na odru, dvignil je desnico:

«Torej — kaj sem hotel reči — dame in gospodje, predstavil vam bom nekaj kriminalnih tipov, pogo-varjal se bom z njimi, vprašanja lahko stavite tudi vi: kdo so, kako so zabredli v kriminal. In tako dalje. Motrite jih, pazite na njih kretnje in — nu, začnimo s predstavo!»

Abdulah Ferizović. Visok, nekoliko upognjen. Črnih oči, kljukastega nosu, debelih ustnic. Doma iz okolice Tuzle. V Sarajevu se je učil za natakarija. V vojni, ko še ni bil goden za puško, je začel tihotapiti tobak in še kaj. Po vojni je prišel v Zagreb. Peče kavo in vzdr-žuje zveze s kvartopirci, z žepnimi tatovi, s tihotapci, s prodajalci mamil. Vase zaprt, miren človek. Le ka-

dar se napije, greši in je nasilen. Hud homoseksualec. «Zakaj?» čivkne kolegica Vlasta...

Vsi smo se zasmejali. Abdulah Ferizović pa je skomignil s sključenima ramenoma, stisnil debeli ustnici in izpod izbočenega čela pomilovalno pogledal naivko. Ta zaključni prizor je bil edino zanimiv pri izpraševanju Abdulaha Ferizovića.

Imbre Skok-Klapouh, doma blizu Moslavine, nezakonski sin viničarjeve hčerke. Toponos, kalnih oči, nekoliko zmeden in slaboumen. Pri tem pa prekanjen za nagle tatvine in za skrivanje pred zasledovalci. Petkrat ali šestkrat so ga že izgnali v domovno občino. Vedno se vrača v Zagreb, vsakokrat po drugi poti, da pride ukrast vsaj klobaso ali hlebec kruha. Berači in ukrade, karkoli najde. Navadno ga zasačijo, a se izmuzne in dirja po ulicah kakor preganjana žival. Zares, upehan je kakor živinče, ko ga nazadnje primejo. To mu je trijumf in užitek. «Prekleti Imbre, skot neumni, ne moreš živeti brez Zagreba?» ga potem okrcavajo stražniki in mu pretijo s pendreki. Imbre se jim umika z glavo, gleda kakor priklenjena ujeda, če jo plahiš z dlanjo nad glavo. Bolj ko mu grozijo, bolj se reži in hohoče.

«Odvedite!» veli profesor. «Kaj novega!»

«Trenutno nimamo na zalogi, magnifice!» se izmuzne šef kriminalnega oddelka. «Morda Džeka Drakulića?»

«Nu, pa Džeka Drakulića.»

Džek ali Jakov Duje Drakulić je pustolovec iz Splita. Gladko polizan, preživelo nasmehljan, oči namišljeno sanjave, roke drži vedno nekoliko od sebe, da se ob prvih njegovih besedah dvignejo k dobro premišljenim kretnjam. «Velemožni, s čim vam morem biti na uslugo?» — Ali pa: «Jako drago mi je in v čast mi je, spoštovana gospoda, da morem iz svojega bogatega življenja...» Kolosalno, epohalno, edinstveno, izven vsake sumnje, osobito, fino, sijajno, otmeno — — prebujni zaklad izbranih gospodskih besed se mu usiplje iz ust, v katerih se mu zoprnno svetlika cel plot zlatih zob. Najrajši goljufa vdove in stare device. Pade — večni preganjanec — od nekod iz tujega sveta v beli Zagreb, kakor meteor. Nastani se v hotelu in je in pije na račun svojega grofovstva, baronstva ali lordstva. Včasih je samo direktor ali kapetan dolge plovbe. Sporoči po telefonu pozdrave ovdovelj gospe Oršićevi ali stari gospodični Cvijanovićevi, ki jo ima zaradi njene hranilne knjižice ali zaradi draguljev, zaradi pokojnine ali pa — oh, oh! — zaradi iskrene želje po sladkostih zakonskega stanu že nekaj časa na svoji črni listi. Prinaša ji pozdrave iz tujine, morda od sorodnikov, morda od uglednih poslovnih tovarišev pokojnega moža, — karkoli. Povabi zapuščeno damo v hotel in ji dvori in jo zapeljuje. Pa gospod grof sem in gospod grof tja, dokler se ne preseli k njej, potem jo oskube do zadnjega groša in do zadnje broše, če ga prej ne potegnejo detektivi izpod svilenih odev zakonske postelje. — —

«Magnifice, spoštovana gospoda, akademičarji in akademičarke, kolegi in kolegice, to mi je v krvi. Sem potomec starega dalmatinskega plemstva, sem sin juga in morja, duh moj je živahen, okreten, zato...» — «Amin!» napravi čezenj križ profesor Miler in mu odmahne z desnico kakor hud oficir rekrutu: Abtretien!

«Kaj pa dekleta? Deklet ne bomo nič videli?» zaupno vpraša študent, ki vedno sili profesorju za petami.

«Danes ne, morda prihodnjič!» odreže profesor, ki je pametno presodil: tudi prihodnjič, za konec semestra, bo udeležba dobra, pa naj bo vročina še hujša ko danes, samo če se predstavijo dekleta z ulice.

«Sacre bleu!» se je nato skoraj prav zares razhudil profesor. «Nimate res nič novega? Nič originalnega? Kaj pa potem ta piskarala po listih trobijo senzacije!»

«Nimamo, magnifice», je šef kriminala odvdignil roke od trebuha. «Reporterjem pač nastopajo prvi pasji dnevi, pa je muha dobra za slona!» — Potem kakor da se je v zadregi spomnil: «Kaj pa kralja žeparjev ste tej gospodi že predstavili, Ivana Kraljića?»

«Kralja žeparjev? Saj res! Sem z njim!»

«Sem že tu!» se je veselo oglasil slavni «kralj» Kraljić.

Pogledali smo proti vratom — tam sta se še smehljala oba policaja, da so se jima svetili zobje pod mastnimi črnimi brki. Med njima pa je stal oni, ki je prej ob našem prihodu s cunjjo brisal prah po klopeh in po mizah. Lej ga! Mar ni policijski sluga? Preklesmano zijalo, kako se je predrznil prej dekletom nasmihovati, tat prežgani! No, dekletom je očitno naenkrat prav, da je vsaj kralj žeparjev, samo da ni preprost policijski sluga. Kar voljneje so ga gledale, ko je poskočil na oder pa naravnost k profesorju Milerju.

«Ponižno se klanjam, magnifice, veleučeni!» se je usločil in na dostojno daljavo ponujal profesorju desnico. V levici pa je še držal cunjjo, s katero je prej brisal prah. Zdaj jo je imel povezano v nekakšno culico.

«Torej — visokost!» je vzvišeno povzel besedo profesor Miler. «Predragi gospod Kraljić, odstopam vam svoje mesto. Prosim, magnifice, povejte nam vi kaj iz svoje veleobsežne prakse.»

«Jako rad, veleučeni!» — Pristopil je k mizici na odru, fino je s tremi prsti držal culico in jo rahlo spustil na mizo, da je malce zažvenketalo. Potem je po profesorski navadi nekoliko podrgnil dlan ob dlan, pomencal z rokama, pogledal proti stropu, kakor da z neba priziva navdihnjenja. Nato pa:

«Moje dične dame in gospodje, pred pričetkom svojih izvajanj bi vas rad na nekaj opozoril. Morda česa pogrešate...»

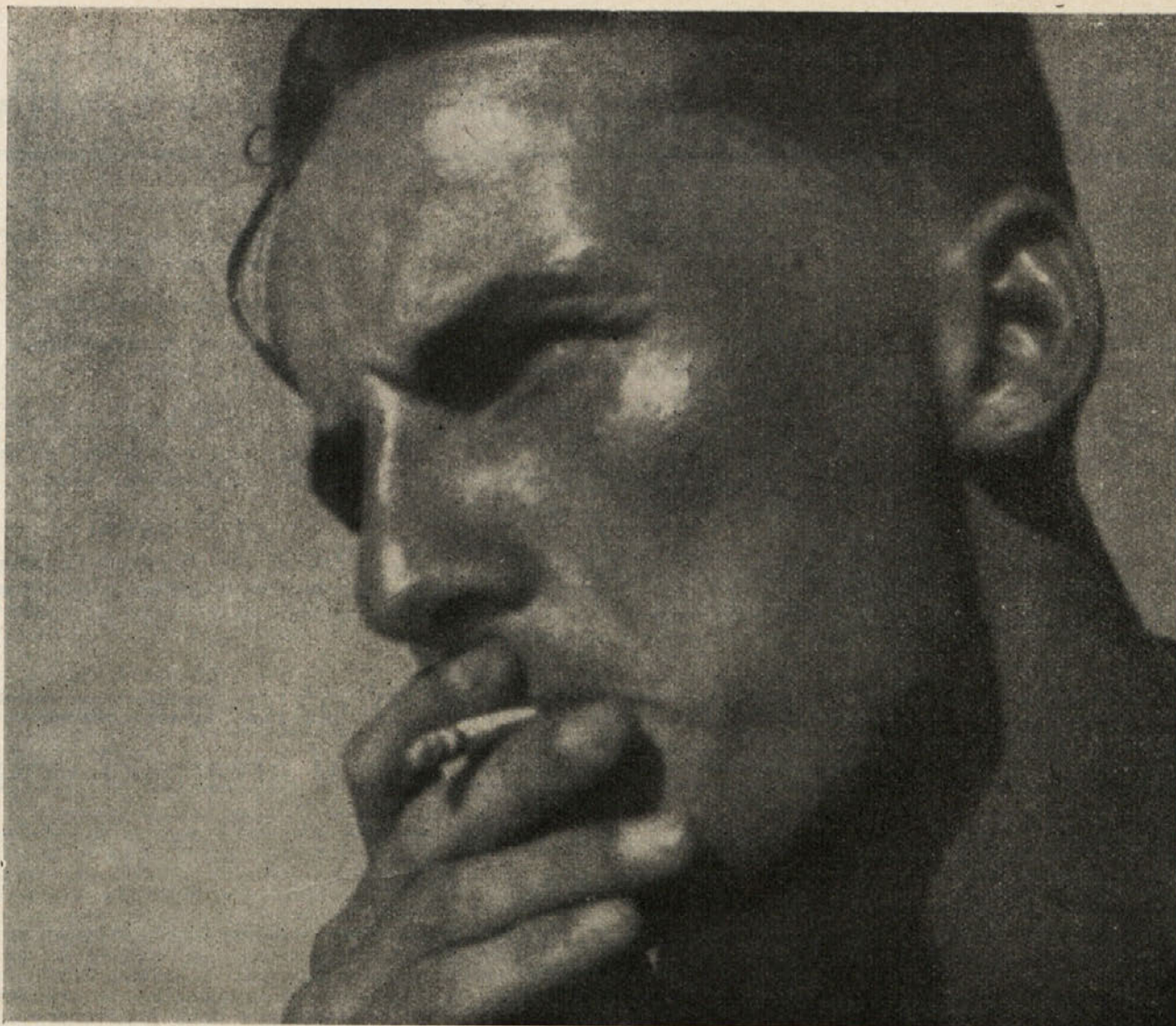
«To, to!» je hitro pritrdil profesor Miler. «Poglejte po žepih in torbah! Tu smo sredi kriminala...»

Jeli smo brskati po žepih, dekleta brž z nosovi v svoje ročne torbice in v aktovke. Grom in strela, temu je manjkal žepni robec, drugemu ključ, tretjemu listnica (bila je seveda prazna, a vendarle — listnica!). Dekleta so ščebetala kakor vrabulje in so zavreščala, ker so tudi njim izginili ne samo robčki in ruž in puder, marveč drobne denarnice, v katerih je pa resnično bilo nekaj soldov. Nebeška prikazen, kako se je to le moglo zgoditi? Spogledovali smo se, se vprašujoče ozrli v profesorja, ki se je samo smehljaj, in se tiho srdili nad preklicanim kalinom Kraljićem. Ta figura stoji za mizo na odru in se nam posmehuje — zloglasni kriminalni tip — rednim slušateljem in slušateljicam pravne fakultete! Reži se nam vpričo našega učenega profesorja. Čemu je to podobno?

Naenkrat, kakor bi odrezal, se je kralj žeparjev nehal režati. Kakor čarodej previdno je razvezoval culico. In kakor da kani napraviti dražbo, je dvignil šop ključkov: «Čigavi so?»

«Moji!» je hlastnil akademik iz prve klopi.

«In tale doza z rjavim pudrom? Gotovo vaša, gospodična brinetka?»

Slavko Smolej
Fotoklub Ljubljana

Lastni portret

«Da», je sramežljivo priznala lepotica, okoli katere se je hudir prej najbolj smukal in je zdaj zardela do ušes.

«Pa tale listnica? Kdo bi verjel, da jo premorete!» se je obešenjaško namuznil Kraljić.

«Prepovedujem si vaše opazke!» je zarohnel študent, doma iz Vojvodine.

«No, no, no, le nič razburjenja, saj nisem pošnofal vanjo!» ga je vljudno pomiril olikani kralj žeparjev...

Domala četrt ure je trajala ta ljubezniva zastonjska dražbica dokler niso prišli spet vsi pokradeni predmeti v roke lastnikov in lastnic.

Jaz sem si zaman ves ta čas pretipaval žepe: pri moji veri, meni pa ta čudoviti zmikavt ni mogel nič ukrasti. Hvala Bogu: ni se mu zdelo vredno seči do mene... Dvomil pa nisem več, da nam je profesor vso to zabavo imenitno pripravil.

Profesor Miler je prekinil zadrege in presenečenja:

«Kar povejte nam, Kraljić, lepo po pravici, kako delujete v svoji praksi.»

«Jako rad, magnifice! Imam tovariše po vsej mili domovini. Na sejme hodimo, na proščenja, kjerkoli

se da napraviti gneča. Postavim, trije, štirje prežimo v nedeljo popoldne na Jelačičevem trgu. Ljudje hočejo v Maksimir ali k nogometu. Čakajo na tramvaj. Enojka se bliža, zdaj bo naval. Pomignem tovarišem z očmi, pritisnemo k tramvaju, da je zmeda. Rinemo naprej. Operiramo, kar se da, z desnico in levico. Pritisnemo skozi tramvaj. In ko smo opravili, kliknem dogovorjeno znamenje: Amerika!... Razgubimo se hitro vsak svojo pot. Potem se znajdemo v Vlaški ulici. Razdelim plen... To je vsa naša umetnost.»

«Amerika!» je zdajci kliknil profesor Miler. «Komedijska naj bo za danes končana.»

Kralj žeparjev Ivan Kraljić se je priklanjal gospodičnam in slavni gospodi. Zaman. Nismo mu ploskali. Pri vratih sta ga vzela v varstvo oba nasmejana stražnika.

Profesor Miler pa je še malo postal, kakor da se hoče nečesa domisliti. Potem je rekel:

«Kaj sem vam pravil včeraj o profesorju Peterkofferju in njegovih brucih? E, moja slavna gospoda, tudi jurist mora imeti poleg vseh drugih vrlin poglavitno: da se sam ne da okrasti, če hoče kdaj soditi kraljem žeparjev!»

MISLI O DRŽAVLJANSKI VOJNI

DRŽAVLJANSKA VOJNA:

Hura! V imenu naroda bomo iztrebili same sebe.

ZMAGA:

Tristo tisoč pobitih političnih nasprotnikov. O, to je velik narodni uspeh!

NARODNI USPEH:

Naše hrabre tujske legije so z zanosom premagale strahopetne črede naših domačih sovražnikov.

AVTARKIJA:

Ne prelivajte svoje krvi proti tujcem! Bojujte se doma!

NAROD:

Narod so samo tisti, ki se bore pod našim poveljstvom.

PRIZNANJE:

Vojaki! Storili ste vse, kar ste mogli storiti za veličino svojega naroda. Ostala ga je samo še polovica.

PRED BITKO:

Vojaki! Streljajte v svoje brate! Domovina pričakuje to od vas!

OSVOJEVALEC:

Čeprav bodo same razvaline, samo da bodo moje.

POROČILO Z BOJIŠČA:

Naša zmaga še ni popolna. Večina naših državljanov še ni pobita.

DNEVNI UKAZ:

Samo udarite! V lastno meso človek najlaže zadene!

GENERAL:

Hvala Bogu, tu nas vsaj ne ovira nikakršno mednarodno pravo.

POVELJNIK:

Zakoni človečanstva? To pomeni vendar vmešavanje v naše notranje zadeve.

Kako se je izkazalo moderno orožje v španski vojni

Angleški list «Daily Telegraph» je prinesel o tem članek, v katerem pravi, da v prvi dobi španske vojne, ki je trajala nekako od junija do novembra, moderno vojno orožje ni imelo nobene posebne vloge. Medsebojni boji, ki so bili v tej dobi še španski, niso pokazali nikakršnih novih načinov bojevanja. Hitre zmage uporniške vojske nad miličniki je treba v prvih mesecih državljanske vojne pač pripisati njeni dobri organizaciji in odločnosti. Tu se je pokazalo, da dobro organizirana vojska lahko premaga petkrat večjo neorganizirano.

V drugi fazi španske državljanske vojne, ki se je začela z obrambo pred Madridom, je vladna vojska v veliki meri napredovala, kar se tiče reda in bojne zagrizenosti. Odtlej pa razpolagata obe strani s pomočjo inozemstva z najmodernejšim bojnim orožjem. In kakšne izkušnje sta s tem orožjem imeli?

Letalstvo je vsekako odreklo. Res je prizadelo mnoge škode prebivalstvu, zlasti v večjih mestih, toda kadar je bilo treba razbiti pomembne vojaške objekte, ni bilo dovolj učinkovito. Letalske bombe so le malokdaj zadele v svoj cilj. Razen tega trajajo letalski napadi za razliko od topniškega le nekaj minut, lahko je pa tudi letalo opaziti in se časih tudi ubraniti pred njim. Pri teh napadih so mnogokrat trpeli madridski prebivalci, toda večjega vojnega učinka ti napadi niso imeli. Velika hitrost nekaterih letal je tudi onemogočala natančno merjenje pri obmetavanju z bombami.

Prav preveč se niso izkazali tudi topovi proti letalom. Vojni strokovnjaki so imeli prej o njih dosti boljše mnenje. Število sestreljenih letal je dokaj majhno.

Tudi tanki niso delali tako, kakor so od njih pričakovali. Uporniki uporabljajo dve vrsti tankov: manjše, toda zelo hitre, ki imajo samo dva človeka za posadko, razen tega pa še lahko strojnico. Drugi tanki so srednjeveliki, počasnejši in imajo težko strojnico.

Mali tank je tako hiter — saj predrvi do 60 km na uro — da ga topovi malokdaj zadenejo.

Toda vladni vojaki so hitro odkrili, kako se dajo ti tanki uničiti ali ujeti. Okoli svojih postojank so napravili široke, nizke rove s strmimi stenami, ki imajo še posebne ostrine, tako da se mali tank, ki je padel vanje, ne more več izvleči. Za direkten napad je torej primernejši večji tank. Oba pa imata zelo pomembno pomanjkljivost: nista dovolj zavarovana od spodaj in redno se dogaja, da se ti tanki razbijejo, če pridejo na ročne granate. Nekaj eksplozij granat je dovolj, da je tank brez moči. Uporablja se pa tudi večja vrsta tankov z avtomatskim topom in strojnico. Toda tudi proti tem tankom so našli učinkovito sredstvo. Vojak se približa tanku, ga polije s petrolejem in zažge. Posadka se mora zadušiti ali pa vdati. Na ta način so zajeli že precej tankov.

Na osnovi dosedanjih izkušenj v španski vojni se lahko reče, da je v zraku zmagovalno napadalno orožje proti obrambnemu (protiletalskim topovom in lovskim letalom), na suhem pa zmaguje obrambno orožje nad napadalnim, kakor je bilo to tudi v svetovni vojni. Če sta obe vojni stranki enako močni, če imata enako dobro moralo, močno topništvo in dobro poveljstvo, potem odloča o poslednjem koncu spretnost, ki pa je plod dolgotrajnega boja v rovih.

Fr. Herceg - Iv. Vuk:

LEV, častitljiv starček z redko grivo, je stopil na predsedniško mesto. Nataknil si je naočnike in nekaj iskal med akti, ki so ležali pred njim. Nato je rekel:

«Preiskovalni odbor živalskega par-

lamentata nadaljuje svojo sejo. Ima morda še kdo kaj pripomniti?

SOVA: Omenila sem v svojem referatu in dokazala, da je človeško pleme nespособno in nevredno, da bi še nadalje opravljalo delo, ki mu ga je usoda odkazala. Prepričana sem, da je tako s stališča človeštva, kakor tudi s stališča živalstva življenjsko vprašanje, ali naj človek še za naprej gosposduje. Ta pravica se mu mora vzeti in seveda čimprej, ker je velika nevarnost, da bo poglaval svet v nesrečo, ki se ne bo dala več popraviti. Spoštovani avditorij! Novega nisem nič povedala, kajti celo v Mojzesovih

knjigah je zapisano: »Mišljenje in stremljenje človeškega srca je zlobno že od mladosti! — čeprav je bil sam Mojzes tudi človek...»

PES: «To so revolucionarne ideje — protestiram! Človek je naš zakoniti gospodar in vladar!»

SOVA: «Brezpogojna in nerazsodna privrženost, ki veže velecejenega psa na človeka, seveda nekoliko moti njegov jasni pogled. Sicer bi vedel, da ni človek zakoniti gospodar in vladar živali, ampak narava, torej Bog. Človeku je dana samo posvetna oblast.»

PES: «Bog ga je ustvaril po svoji podobnosti!»

SRNA: «In nas? Ali nas ni ustvaril Bog?»

PES: «Tudi tebe je ustvaril Bog, samo ne po svoji podobi.» (*Veselo.*)

OPICA: «Da le psa ni sram! Takšno hlapčevstvo!»

PES: «Vi, nasprotnik človeka? In vendar ste z njim v sorodu!»

OPICA: «To trdijo samo ljudje. Me opice ne vemo nič o tem!»

KONJ: «Tudi bi ne bilo pametno, ko bi se bahale s takšnim sorodstvom. Človek je uvedel hlapčevstvo in ga povsod izvaja.»

OREL: «Nikoli ni imel nobenega pojma o svobodi!»

PES: «Kaj besedujete!... Mar se ni že zadosti boril za svobodo?»

OREL: «Da, pa vedno samo za svoje koristi. Borci za svobodo hočejo zaslužiti druge borce za svobodo. Kje je potem svoboda?»

PAPIGA: «Če človek vzljubi kakšno ptico zaradi njenega pestrega perja ali lepega petja, ji izkaže svojo ljubezen tako, da jo zaslužni za vse življenje. Povejte, ali imajo ljudje sploh srce v prsih?»

LEV-predsednik: «Prosim gospodo, naj ne uhaja na stranska pota in iz okvira dnevnega reda. Pozivam cenjene odbornike, da svoje stališče kolikor mogoče na kratko precizirajo! Tiger ima besedo!»

TIGER: «Ljudje niso vredni, da bi gospodovali nad nami. To so krvoločni trinogi in morilci!»

PES: «Zanimivo! Kaj pa razume spoštovani tiger pod besedo 'morilci'?»

TIGER: «Če koga ubijem, ne da bi ga mogel pojesti, sem morilec.»

KROKODIL: «Resnično! Človek mori iz gole krvoločnosti!»

GAD: «Pa še zelo zahrbtn je!»

LEV-predsednik: «Po vrsti, če smem prositi. Na podlagi česa označuje zelo spoštovani krokodil človeka za krvoločneža?»

KROKODIL: «Človek mesari tudi svoje lastno pleme. Mi krokodili tega nikdar ne delamo.»

GAD: «In zahrbtn je, kakor sem že rekel! Mori celo speče s strupenimi plini. Nobena kača ne piči spečega.»

PES: «Če človek to dela, izvaja samo svoje vladarske pravice. Nazadnje je on vendarle gospodar stvarstva!»

MAČKA: «Čeden gospodar, ki niti sama sebe ne more krotiti. Zakaj ko bi to mogel in znal, bi njegovo življenje ne bilo neprestana zmeda in pekel. Na zemlji se godi samo to, kar človek hoče, ali on sam ne ve, kaj bi rad.»

LASTOVKA: «Vse pozna samo teoretično. V praksi je omahljiv in odvisen od samih slučajev. Odkar stoji svet, živi v zakonski skupnosti, vendar so

med njimi redki dobri zakoni. Ti so samo pri pticah.»

LEV-predsednik: «Prosim, samo ne z dnevnega reda! Čebela ima besedo!»

ČEBELA: «Izvajanja mojih predgovornikov, ki jih nikakor ne podcenjujem, so pač podala psihološki pregled človeka, niso pa osvetlila njegove vladarske sposobnosti. Jaz za svojo osebo mislim, da je važnejše od vsega drugega to, da konstatiram resničnost in dejstvo, da človek, ki si je zadal nalogo, da organizira svet, razpolaga z mnogo manjšo državno sposobnostjo ko živali. Me žuželke na primer smo si že pred tisočletji uredile obliko naše države in ta oblika se je vse do dandanes izkazala za najboljšo. Ljudje pa na tem polju poizkušajo vse mogoče načine in ne morejo iz neprestanih nemirov, diktatur in zmed nikamor. Res ne vem, kako bi mogla soglašati z zelo spoštovanim mnenjem, ki ga izraža pes, da bi človeka priznavala za svojega kralja, ko on umetnost vladanja tako slabo pozna.»

MRAVLJA: «Cenjeni avditorij! Pridružujem se mnenju svoje predgovornice in samo še pripominjam, da je človek glede gospodarstva strašno neveden. Me mravlje poznamo zakone produkcije in konzuma, a v človeški družbi vladajo na tem polju strašne zmede in anarhija. So kraji, kjer ljudje umirajo od lakote, drugod se pa zopet življenjske potrebe uničujejo, ker jih je preveč in bi, kakor pravijo, 'pokvarile cene', pa jih zato, da bi ohranili cene, uničujejo... S stališča ljudskega gospodarstva je to sramota!»

HRČEK: «Človek je grabežljiv, zato pa tako gospodari!»

PES: «Naj nam hrček obrazloži, kaj je to grabežljivost!»

GLASOVI: «Čujmo, čujmo!»

HRČEK: «Rad obogatim znanje cenjenega psa o ljudskem gospodarstvu. Torej: če si zbiram živila za zimo, je to modrost, ko bi pa pri tem druge oviral in jim tega ne pustil, bi bila to grabežljivost!»

PES: «Vse to me ne zanima. Ali to vem, da je človeštvo prineslo svetu civilizacijo!»

SOVA: «Nihče ne taji, da je usoda človeka obdarila z neverjetnimi duševnimi sposobnostmi. Da pa človeštvo teh sposobnosti ne zna uporabljati v svojo korist, ni kriva usoda. Kaj bi pa velečenjeni gospod pes rad s civilizacijo? Grozote, beda, sovraštvo besni po vsem civiliziranem svetu...»

PES: «Priznam, da je borbeni človekov duh prizadejal že mnogo zla. To pa zato, ker človek ceni svojo čast bolj

kakor svoje življenje...» (*Veselo pri hijenah.*)

BIK: «Svojo čast? Kakor hitro je v boju, mu ni nič nujnejšega, kakor da se čimprej znebi ostankov svoje časti. Ni njegov bojovni duh tisto, kar je slabo, ampak to, da je človek najpodlejši bojevnik pod soncem.»

PES: «Bik, hov, hov, bik je bolj nobel.»

BIK: «Da, tudi mi biki smo bojevite nature. Toda pri nas gre bik na bika. Krav in telet se ne dotaknemo — razumeš!»

JELEN: «Bravo! Čujte! Čujte!»

BIK: «Da, tudi mi biki smo bojevite skuje, smrt in pogubo tudi ženam in otrokom.»

ŠKRJANČEK: «Škandal je, kako zlorablajo letanje! Dvignejo se v zrak, da odondod mečejo na glave svojih soljudi razstreliva! Tfu!»

LISICA: «In temu pravijo junaštvo in slava!»

SOVA: «Zavest, da so prizadejali drugim žalost in bedo, jih navdaja s ponosom. Čim večjo bedo kdo prizadene, tem večjo veljavo ima.»

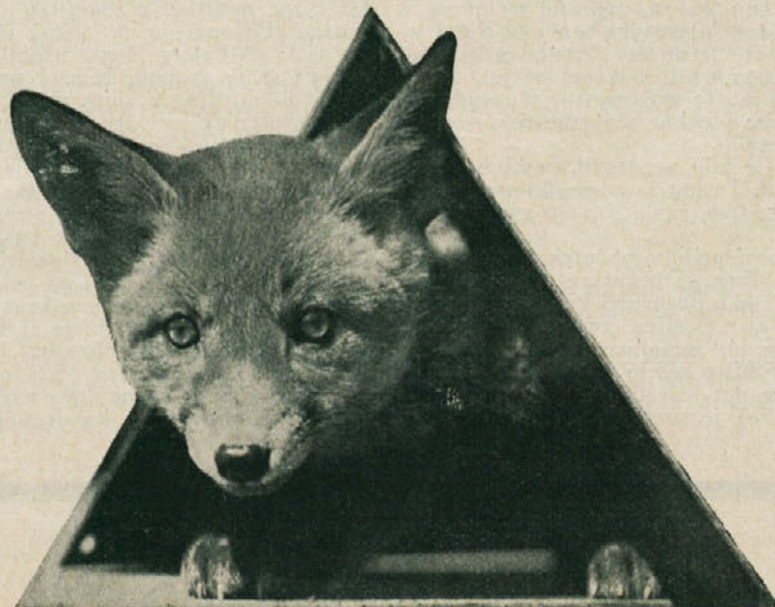
SLON: «Cenjeni avditorij! Tvarino, ki smo jo po nalogu našega poslanstva predelali, predložimo z referatom na najvišje, na najsvetejše mesto. Ta naš referat naj se končava s prošnjo, da se človeštvu, ki po našem prepričanju ni več zmožno ustvariti nekaj dobrega, ki ni zmožno več logično misliti in delati, ampak spravlja sebe in s tem tudi nas v pogubo, da se temu človeštvu odvzame gospodstvo sveta. V tem, mislim, smo si vsi edini. Po vsem, kar smo slišali in ugotovili, bi k naši resoluciji predlagal še tole: Prosili bomo na najvišjem mestu, da se gospodstvo sveta prenese na nas, živali!» (*Burno ploskanje.*)

Ne bo to nobena novost, ampak samo vrnitev v prvotnost. Saj se je človek pojavil že precej pozno, dotlej pa je bilo žezlo v rokah živali. Po vseh izkušnjah, ki smo jih zbrali, je naš predlog na vsak način utemeljen in pravilen. Dobro vem in sem prepričan, da bo teklo življenje na zemlji v veliko večjem redu, če bodo namesto človeških postav veljale zopet postavbe pragozda in narave. (*Splošno pritrdjevanje.*)

LEV-predsednik: «Vprašam gospode svetovalce in senatorje, ali sprejmejo predlog gospoda slona z njegovim dodatkom. Gospoda, ki glasujejo za predlog, naj vstanejo!»

(*Vse vstane, samo pes obsedi.*)

LEV-predsednik: «Predlog je sprejet z vsemi glasovi proti enemu. In tako, gospoda, ker je ura že nekoliko pozna, prekinem sejo do jutri.»

Kako je ubogi literat Mihael postal zapravljivec

literat Mihael je s svojimi malimi dohodki v splošnem čisto dobro živel. In čeprav se je moral zdaj pa zdaj marsičemu odpovedati, vendar ni imel nikdar občutka, da živi v pomanjkanju. In morda niti ni občutil kot posebno samoodpoved ali vzdržnost, če se je odrekel čemu, kar bi se komu drugemu, duševno revnejšemu, zdelo za življenje neogibno potrebno.

Na svojo zunanost ni posebno gledal, zakaj njegove notranjosti bi itak ne mogel noben krojaški umetnik podati tudi na zunaj. Še celo mati narava ni mogla spraviti v sklad njegovega duha in telesnih oblik, ko ga je ustvarjala.

Vozil se je v tretjem razredu. Zakaj tudi ne? Človeštvo se mu je zdelo kakor nekaka na pol smešna, na pol žalostna zmeda bitij, katerim se je zaradi važnosti, ki si jo prisvajajo, in zaradi vpljudnega medsebojnega povzdigovanja in čaščenja vedno tako od srca smejal, če je le pomislil na to.

*

Njegovo življenje je lezlo že v svoje peto desetletje, ko je ta človek vendarle doživel nekaj, kar je spravilo njegovo umirjenost iz ravnovesja, kar je povzročilo, da je zapravil več, kakor je mogel zaslužiti, da se je vozil v drugem razredu in se temu primerno tudi skrbno oblačil. Vsaj za nekaj časa se je njegovo življenje do temeljev pretreslo.

Zdaj, ko to pripovedujem, gotovo vsakdo misli na ljubezenski doživljajček. In vendar je to mišljenje povsem zgrešeno in niti ne čisto psihološko pravilno utemeljeno. Ne, ljubezenska pustolovščina ni bila kriva, da je zašel na neprava pota.

Literat Mihael je rad potoval in tudi veliko potoval. In je za potovanje tudi najrajši trošil denar. Njegova varčnost na potovanju je bila samo v tem, da je hotel čimveč videti in v vtiski čimbolj obogatiti svojo notranjost. No, in na nekem takem potovanju se je pripetilo nekaj, kar je bilo odveč, ker je bilo pač preko običajev, da je ravnal kakor začaran.

Pisal je roman. Odlomek tega romana se je godil v srednjevelikem podeželskem mestu severne Francije, kjer se je dalo tudi prijetno in poceni živeti. Mihael bi bil rad prebrskal nekaj arhivov za nekatere študije, pa se je odpravil za nekaj tednov na pozorišče svoje nove zgodbe, v opremljeno sobico, iz katere je bilo videti celo na ulico nočnega napada in slišati divje glasove mimoidočih — v romanu seveda.

*

Literat Mihael se je, ko je zvečer prišel in uredil svoje reči, silno veselil na prijetno delo in na svoje novo življenje, ko se mu kot tujcu in neznancu ne bo treba ozirati na okolico in bo lahko živel čisto sam zase.

Ker je poznal staroslavno mestece z raznimi novimi industrijskimi obrati od prej le površno, se mu je zdelo, ko je legel, kakor bi spal v kabini na ladji, ki ga bo drugo jutro pripeljala v daljne, neznane dežele. Prijetne misli so ga uspaale in ga kmalu zazibale v deželo sanj.

Po zajtrku, ki se mu je zdel nekaj, kar je najbolj odveč na svetu in je bil vrh tega še za nič, se je literat Mihael, ves nezadovoljen s slabim začetkom dneva, odpravil na ulico, v kateri se dogaja deseto poglavje njegovega romana. Našel jo je in počasi zavil vanjo, ko mu je po drugi strani prišel nasproti neznan moški, ki je utegnil biti delavec, čevljar, nosač ali nekaj podobnega. Gledal mu je naravnost v obraz, in ko je prišel blizu, je počasi, brez posebne prijaznosti, a vendar vpljudno snel čepico in pozdravil.

Mihael je bil vesel, če ga je kdo pozdravil, posebno če je bil to neznan preprost človek. To mu je pomenilo spomin na stare patriarhalne čase in je tiho, rahlo dražilo njegovo neporečno skromnost.

In še preden je minil ta prvi prijetni občutek tega dne, že mu je prišel nasproti nekdo drug, ga nekajkrat kakor v dvoju pogledal, potem pa prav tako pozdravil kakor oni.

Mihael, ki je opisal stanovalce te ulice, čeprav ne sedanjih, kot neljubeznive in neotesane, kot mešanico rečnih mornarjev in vlomilcev, kot zlikovce, ki hitro sežejo po nožih, se je pričel malo sramovati in kes se mu je vzbudil zaradi njegovih besed v desetem poglavju. Saj je prebivalstvo vendar tako

ljubeznivo in prijazno. V svoji boječi domišljiji, ki je vedno sanjavo povečevala posledice, je že videl, kako se bo moral pred temi stanovalci zagovarjati.

Vsa dobra volja ga je minila, in da bi pozabil na nesrečno deseto poglavje, se je odpravil v sredo mesta, na trg, k stolnici in magistratu.

*

Medtem se je že spet zatopil v svoje misli in mimogrede pozabil na prijaznost obeh delavcev, ko ga je presenetil pozdrav tujca, ki je šel tesno mimo njega, a on mu je komaj utegnil odzdraviti.

Ta neznan moški — Mihael se je obrnil za mimoidočim in se popravil: ta »gospod« — prav gotovo ni pozdravil iz stare patriarhalne navade.

Ko se je ponovilo to še dvakrat, trikrat, se je Mihaelu posvetilo, da je najbrže komu v tem mestu zelo podoben in da ga ljudje zamenjujejo.

Mihael se je sam pri sebi smejal. Vesel je bil. Zdaj je imel vsaj nekaj, nad čimer se bo lahko po svojih potih zabaval, če se bo to namreč še dalje ponavljalo, o čemer pa je skoraj malo dvomil.

Toda ponavljalo se je neprenehoma in Mihael je kmalu čisto za trdno vedel, da je tu očitno zelo spoštovana, vplivna in brez dvoma tudi precej bogata osebnost. Celó dobro oblečeni gospodje, ki bi utegnili biti uradniki na magistratu ali celo na davkariji, nadučitelji, profesorji, zdravniki in dohovniki, vsi so ga spoštljivo pozdravljali. Ti so včasih tako nenadoma in hitro sneli klobuk, kakor bi se zavedali, da morajo oni najprej pozdraviti.

To ga je precej pomirilo. Mučila ga je namreč že misel, da bi se jim lahko zdel nevljuden, ko bi vsaj hkrati ne pozdravil ali ko bi celo čakal, kdaj oni snamejo klobuk. Posebno dame in starejši gospodje, ki jih je gotovo pogosto »prezrl« in šel brez pozdrava mimo, so delali preglavice njegovemu vpljudnemu značaju. Mihaelu je bilo seveda zaradi njegovega življenjskega nazora prav vseeno, če povzroči s tem, da ne pozdravi, kako nerazpoloženje proti njegovemu navideznemu someščanu, ki ga ni poznal in ni vedel niti njegovega imena, pač pa mu je bil podoben. To mu je bilo prav vseeno.

Toda on sam! Njega je to motilo. Brez dvoma vzbujala njegov obraz oziroma oni drugi obraz, ki mu je podoben, marsikako pričakovanje: pozdrav, prijaznost, morda celo kako besedo, majhen pomenek. On pa gre tako gladko mimo vsega tega, mora iti mimo.

Nekega dne mu je neka starejša dama posebno prijazno in dobrovoljno pokimala, ko ga je srečala. Pošteno ga je bilo sram, da je šel kar tako mimo nje. Gotovo je pričakovala, da bi ji dal roko in jo nagovoril.

Pridržal je korak, kakor da bi hotel nadoknaditi zamujeni postanek, in to prav pred izložbo, kjer se je človek skoraj lahko ogledal v njej kakor v zrcalu. Pogledal je v okno in se prestrašil: kakšen vendar je! Kaj si bodo ljudje, ki se mu klanjajo, le mislili o njem, ko ga vidijo v tej obnošeni obleki, v povaljanih hlačah, v ogoljenem površniku in v izhojenih čevljih!

Zanj, za Mihaela, je bilo že dobro in v redu vse to. Njegova lepota, njegove lepe obleke in čevlji, to je pri njem vse v notranjosti. Toda za tega, ki je bil tukaj?

In koliko časa se že ni obril? Britje je bilo vedno nekaj, kar ga je strašno motilo, ko se je zjutraj moral zbrati in misliti na toliko reči. Pri snaženju zob in pri umivanju ni treba nič paziti. Britje pa zahteva, če se nečeš urezati in opraskati, celega moža! Zato se ga je branil in se le po redkem bril.

Spomnil se je enega svojih najsrčnejših doživljajev. Takrat je srečal v Luganu nekega bivšega ministra, ki je po svoji dimisiji dobil velik vpliv v veleindustrijskih krogih. Ta ga je, kakor bi literat Mihaelove vrste ne bili dosti manj ko bivši ministri, z zbadljivo opazko opozoril na njegove kocine. Pokazal je na nekaj dni staro prasko in vpljudno vprašal: »Ali ste se danes urezali pri britju?«

Tega se je spomnil Mihael pred izložbenim oknom, kriva pa je bila prijazna stara dama. Še vedno se je jezil. In čeprav zvečer ni imel drugih namer, kakor da popije kozarček v bližnji gostilni, je šel vendar naravnost domov in se obril.

Drugo jutro je pregledal svoje obleke in ugotovil, da so vse nujno potrebne popravila in likala. Povprašal je pri krojaču, ki je stanoval v bližini, mu izročil dve obleki, v tretji pa je šel v trgovino in si kupil še eno, četrto.

Potem je poiskal še čevljarja in si dal klobuk očistiti. Pregledal je tudi perilo in si ga nekaj dokupil, preluknjane, nargane, masne in sveteče se kravate pa je zamenjal z novimi.

Tako se je zgodilo, da je izginilo poslednje začudenje in zadnji pomisleki iz obrazov tistih, ki so ga pozdravljali, pozdravi so postali naravnost in samo ob sebi razumljivejši.

Odzdravljaj je mirno, brez naglice, brez najmanjšega znaka začudenja, prav tako, kakor si je pač mislil, da odzdravlja

Za vitko linijo —
j u t r n j a
t e l o v a d b a.

Čitateljice naše-
ga lista dobe knji-
go „Kako posta-
nem lepa“, ki jo
je spisala zdrav-
nica specialistka
za kozmetiko
dr. Ranuertova,
za 30 din.

neznanec, ki mu gre pozdrav. Sploh se je povsem vživel v svojo novo vlogo.

*

Mihael se je šel izprehajati daleč ven, v okolico mesta, ven iz tovarniških predmestnih ulic v gozdnato pokrajino ob reki. Veselil se je božje narave in sklenil, da se bo s tramvajem vrnil v mesto, ker ga je pot predaleč zanesla.

Bilo je proti večeru, ko je prišel do postajališča, kjer je že čakalo več delavcev na električno, da se popeljejo v mestne tovarne na nočno delo. In prav zadnji hip ga je pozdrav vodje delavcev opozoril, da se nikakor ne spodobi, da bi se tudi on vozil z električno. To je bilo trudnemu potniku silo neprijetno. Toda premagal se je in jo peš ubral proti domu.

Kaj se ne potika morda malo preveč po ulicah? Ljudje se morda čudijo, ko ga tako pogosto srečujejo, saj ima vendar toliko dela z direkcijskimi posli, konferencami itd. Manj po cestah, moj dragi! si je mislil Mihael in se je drugi dan tudi natanko po tem ravnal.

Toda: njegova mošnja vsega tega ni dobro prenesla. Da se pa vozi na vsak najmanjši izlet v okolico z vlakom v drugem razredu, to ograža njegova sredstva že z resno nevarnostjo. Pri tem pa je bil še vedno v dvomih, ali bi morda ne kazalo, da vzame prvi razred!

*

Čeprav mu ni nikakor več ugajalo, kar je pisal, in si je moral priznati, da mu je postalo vse skupaj nekako tuje, da se je celo sam sebi odtujil, in čeprav je ugotovil, da izvira to veliko nehanje od nekega tujega neznanca, se vendar ni mogel več iztrgati. Obupano je živel dalje tisto življenje, ki se je pač najbolje prilagalo njegovi navidezni osebnosti.

Nekega dne je nastal velik nemir v mestu. Vozovi, zbiranje pevskih društev, gruče ljudi, venci v cvetličarnah. Povprašal je gospodinjo, kdo je umrl.

Ona pa je sklenila roke nad glavo:

«Kaj ne veste, gospod Mihael, da je umrl gospod trgovinski svetnik Kraus? Danes ga bodo pokopali. Najbogatejši mož vsega mesta, posestnik kemične tovarne, občinski svetnik in narodni poslanec. Kaj niste ničesar čitali v časopisih? Toliko dobrega je storil in tako priljubljen je bil. Tega vam sploh ne morem povedati. Sosedje in kovačevi pomočniki tule zraven pravijo, da ste mu od sile podobni in da so jih že ljudje povpraševali, kaj ima gospod Kraus toliko opraviti v tej hiši.»

Tisti dan se je gospod Mihael lepo potuhnil v svoji sobi in popoldne izjavil, da je dobil brzopalko medtem, ko je šla gospodinja v trgovino, in da mora še danes odpotovati. Plačal je najemnino za ves mesec, oblekel svoje najstarejše cunje, si potlačil klobuk na čelo in v mraku sam odnesel svoje kovčege na kolodvor.

Stopil je v tretji razred brzega vlaka, ker potniški zvečer ne odhaja, kar je zelo obžaloval.

Na cesti ni pogledal ne na levo, ne na desno, da bi ga kdo ne opazil, in si domišljal, da duh gospoda trgovinskega svetnika Krausa straši po mestnih ulicah.

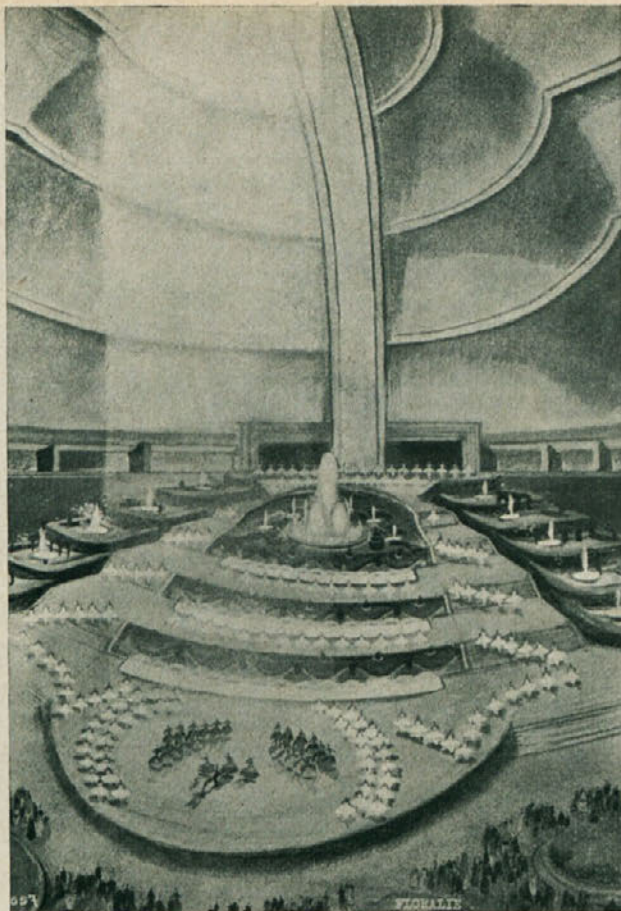
*

Odpotoval je.

Bil je svoboden in rešen.

Spet se bo lepo zanemaril, spet bo hodil neobrit po svetu in tudi delati bo spet začel.

Ko je stopil v vlak, si je še mislil potolažen in pomirjen: ljudje se niti čudili ne bodo, ampak se jim bo čisto naravno zdelo, ko ga ne bodo več srečevali po ulicah in ga ne bo nihče več videl stopiti v hišo njegove gospodinje. Samo to je še Mihaelu prizadevalo skrbi in ponovno razglabljanje kočljivega problema: da bi mu morda ne naprtili kake postranske ljubezni v hiši njegove gospodinje. Njemu! Trgovinskemu svetniku Krausu!

Olga Obry:

RAZGOVOR Z

«Kaj ko bi vam najprej povedala, kaj so mislili o meni ti, ki so tu okrog mene podirali in zidali razstavo? No, trikrat so me obsodili na smrt, ker sem se jim zdela grda in odveč. Toda trikrat so me pomilostili in naredili iz mene kraljico razstave. Le pogledajte, slavni Trocadero, ki je bil kakšno leto starejši od mene, je že izginil pod krampi delavcev. Jaz sem se pa umela prilagoditi novim razmeram. Prvotno so me postavili za zabavo ljudem, kasneje sem pa bila v službi znano. In pri tem sem ostala neizpremenjena: no lepa tudi za vaše oči, ki gledajo svet popolnoma drugače, kakor oči ljudi iz tistih časov, ko sem se rodila. Umeti se prilagoditi, to je toliko, kakor ostati mlad. In ostati hočem tu za vse večne čase, da bom videla, kako bodo nastajale in izginjale stavbe iz lesa, iz opeke in iz betona.»

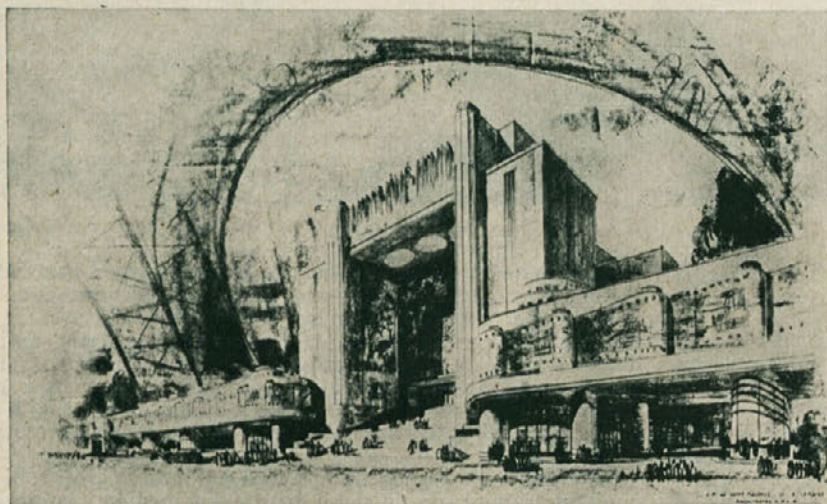
Če hočem biti iskrena, mislim, da prepirava. Zakaj ubožica ne ve, da hira na neozdravljivi bolezni, ki ograža njeno bodočnost: na rji. Kdo ve, ali ni letošnja razstava njena zadnja. Toda rekla nisem nič, da bi je ne zmotila. Naenkrat se je zasanjala.

Kako dobro se še spominjam tistega prelepega dne 6. maja leta 1889., ko je ob grmenju topov, ki je oznanjalo otvoritev razstave, stopal predsednik Carnot pod mojimi okrašenimi loki in z njim 600 odličnikov. Vsi so me osupli ogledovali, bila sem takrat novo čudo sveta.

Dobri dve leti so me postavljali. S svojimi 300 m sem bila najvišja stavba na svetu. Tehtala sem 7.000.300 kg — vse samo železo, 15.000 kosov, natanko izračunanih od cele vojske inženirjev, arhitektov in risarjev. Bila sem petkrat višja od notredamskega zvonika in treba je bilo 20.000 litrov vode, da so dvignili in spustili dvigalo, ki je prevažalo trume radovednežev.

To je bila zarja veka strojev. Obiskovalci razstave so občudovali še negotove korake pare in elektrike, a palača strojev, ozaljšana z alegoričnimi podobami, jih je spravljala v ekstazo. Toda nič manj jih niso privlačevali bari, restavracije in kavarne, ki so bile urejene v po-

Baler v Veliki palači na pariški mednarodni razstavi ob pravljičnih kulisah.

Med razkoračenimi nogami Eifflovega stolpa je paviljon, posvečen radiu, kinu in gramofonu.

Tisti večer je oblekla baletno krilce iz svetlobnih žarkov enega izmed mnogih modelov, ki si ga je izmislila za slavnostne večere mednarodne razstave 1937 njena slavna šivilja — elektrika.

«Ali vam ugajam?» me je preprosto vprašala, ko sem se ustavila ob njenih nogah. «Ta model se imenuje polnočno sonce. Ali se vam ne zdi, da je vendar nekoliko preveč nenavaden za mojo starost?» Vedela sem, da me je ta malone petdesetletna velika koketa vprašala to samo zato, da bi ujela kakšen poklon, kakor pravijo Angleži, in sem ji zato rekla, da se mi zdi veliko lepša in mlajša od takrat, ko je pristala na estetično operacijo, ki naj bi ohranila njeno linijo: da so namreč odstranili na njeni prvi ploščadi arkade, ki so kazile njeno silhueto.

Sicer se pa z leti ni preveč postarala. Med mladimi stavbami svoje okolice, med kratkotrajnimi stavbami «Esepo» — kakor imenujejo Parižani svojo mednarodno razstavo — je ohranila še zmerom svojo elegantno držo. Na njej tudi ni bilo opaziti nobenih znakov utrujenosti, rada se je podredila vsem svetlobnim transformacijam, ki so jo delale včasih zasanjano, včasih veličastno, spet drugič veselo.

Naposled sem ji zastavila svoje vprašanje:

«Videli ste predhodnico naše mednarodne razstave, kako sodite o tem, kar se godi ob vaših nogah to leto?»

Nasmehnila se je, kakor se nasmehne odrasel človek, kadar govori z otrokom, z nasmeškom, polnim prizanesljivosti:

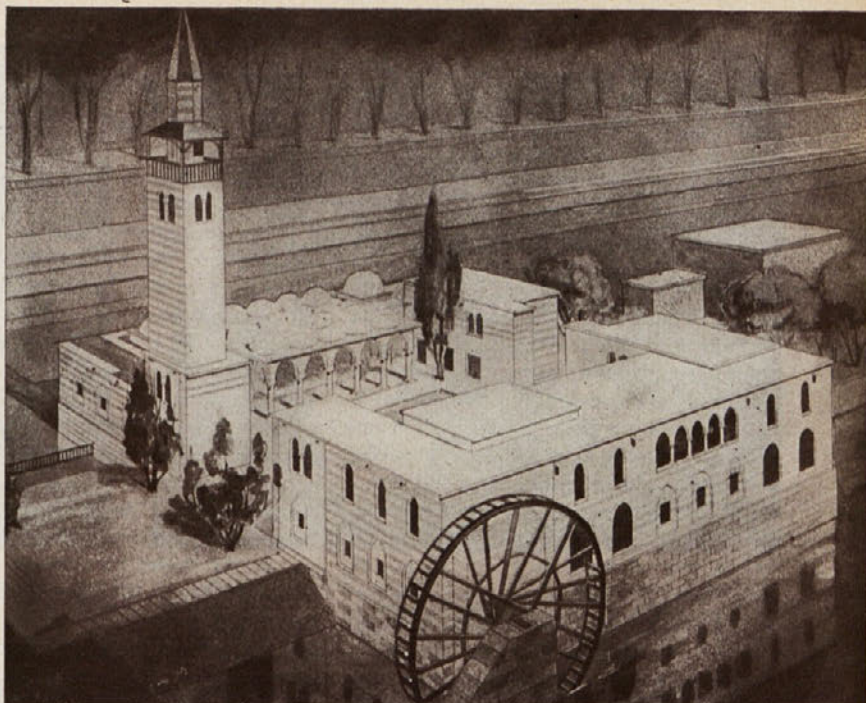

Savojski paviljon na pariški razstavi.

EIFFLOVKO

sameznih mojih nadstropjih. Ko je bila potem novembra meseca razstava končana, je moja slava ugasnila in govorilo se je o tem, da me bodo podrli, na kar so pa potlej pozabili.

Vidim se spet v letu 1900., krasnejša kakor kdaj prej in vsa v sijaju. Nove množice radovednežev so se gnetle pri petdesetih vhodih nove razstave. Občudovala sem okoli sebe razcvet sloga, ki so mu rekli takrat «moderni». Ta slog se je z grozo ogibal preprostih črt, je vse kompliciral in se vam zdi, kolikor vem, dandanes smešen. Mene so iznova občudovali ob strani mojih dveh mlajših bratov: velike in male palače. Največja posebnost razstave je bila električna, ki je od prejšnje razstave neverjetno napredovala. Od tistega časa sem se z njo spoprijateljila, ker sem spoznala, da je bodočnost njena. Razsvetljevala je dvorano iluzij v veliko veselje mladine, vodomete, orjaško kolo na zabavišču in tudi novi pariški metro (podzemna železnica), katerega prva proga je bila prav tedaj otvorjena. In jaz sem s svojim novim opleskom veselo odražala njeno svetlobo.

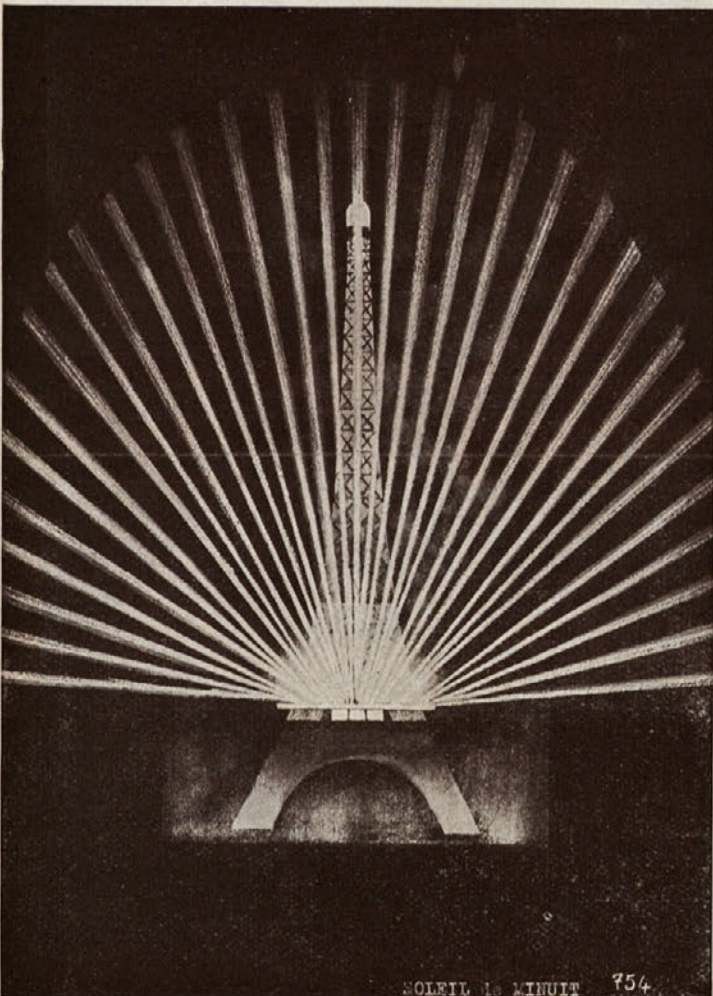
Libanonski paviljon, ki stoji na seinskem otoku l'Île de Cygnes.

tlobo. Takrat je napravil tudi kinematograf svoje prve plahe korake v življenje in ljudje so občudovali fonograf.

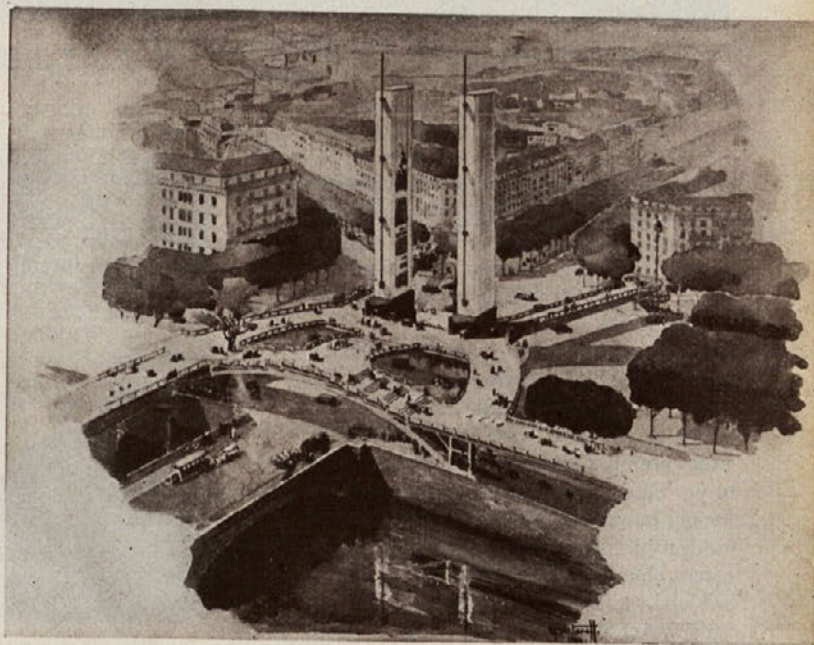
Pozneje sem se posvetila znanosti, radiu in od razstave dekorativnih umetnosti leta 1925. dalje svetlobni reklamami, da bi letos, ko sem komaj še enkrat ušla pogubi, spoznala novo slavo. Čutim se čisto prerrojena in mislim, da je ta vaša mednarodna razstava najlepša izmed vseh, kar sem jih videla. Poglejte samo njene ostre poteze, njene plemenite in jasne obrise: novi Trocadero s svojimi velikanskimi dvoranami in z bleščečim se akvarijem, pa muzej modernih umetnosti, v katerem bodo zbranci najlepše

slike naše dobe. Občudujte nebeško oblo, ki pleše v snopih svetlobe, planetarij, kjer lahko potujete po zvezdah, ogledajte si v palači odkritij, kako nastane burja, iz česa je sonce in kako deluje stroj človeškega telesa. Poglejte, kaj je prinesel sem na breg Seine vsak narod najlepšega, kar premore. Potem se pa pojedite odpočit v prijetni mir Centre Régionala ali pa v eksotično vazo na Labodjem otoku.

Kakor vidite, nisem prav nič blazirana, in trdim, da ta miroljubna tekma morda vendar odvrta narode od večnih preprirov in jih v veselju vodi na pravo pot dela.»

Eifflov stolp kot polnočno sonce.

Dva daleč naokrog vidna stebra na Place de l'Alma, kjer je glavni vhod na razstavo.

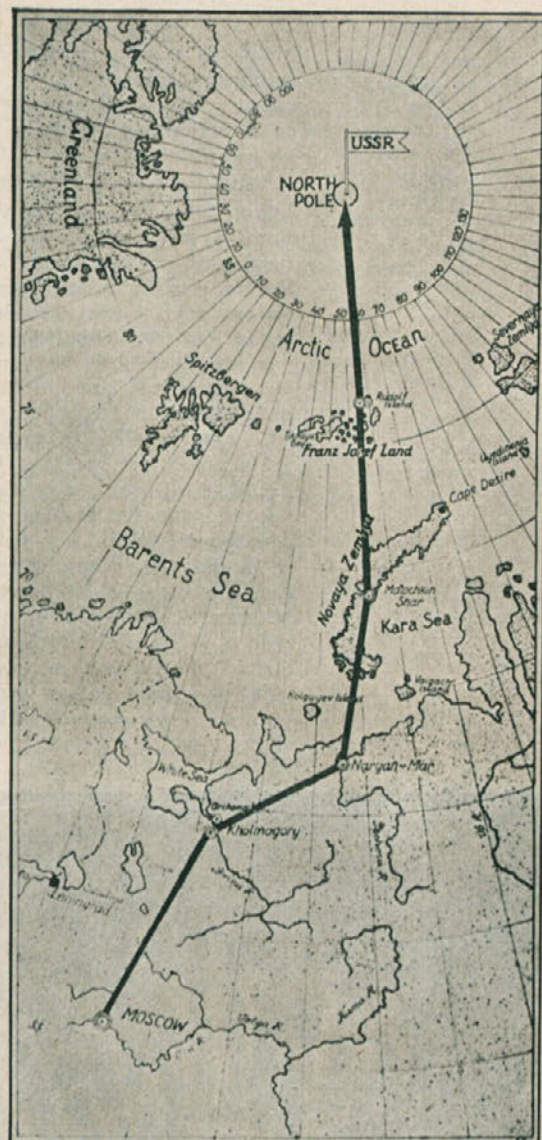
SEVERNI TEČAJ JE OSVOJEN

Prav blizu severnega tečaja se je spu-
stilo pet letal in je izkrcalo na ledeni
plošči 34 ljudi, izmed katerih namera-
vajo štirje ostati ondi vse leto, da bi ga
znanstveno raziskali. Nekaj dni je bilo
to najskrajnejše mesto zemeljske oble
po radijskih valovih zvezano z vsem sve-
tom, ki je osredotočil vso svojo pozor-
nost na to najsevernejšo točko. Veseli
smo, da lahko v tej dobi, ko vidimo po-
vsod okrog sebe toliko znakov človeške
zlobnosti in malenkostnosti, občudujemo
nenavadni pogum letalcev in raziskoval-
cev velike polarne odprave. Severni te-
čaj je sicer dosegel že Peary ali morda
tudi Cook, preleteli so pa tečaj Amund-
sen, Byrd in nesrečni Nobile, toda to
pot gre za njegovo resnično osvojitve.
Seveda ni to osvojitve, kakor jo je poj-
movalo že toliko evropskih narodov, da

Dvojni pomen te odprave je popolno-
ma jasn. Izpred vsega je končno dobil
svet svojo najpomembnejšo meteorolo-
ško postajo. Vsa zemeljska obla je pre-
predena z mrežo meteoroloških postaj,
samo arktična in antarktična pokrajina
sta bili doslej brez njih. Za južno polo-
vico sveta ni to nobena nesreča, ondi je
polarna pokrajina daleč proč od vseh
cest človeške civilizacije. Čisto drugače
je pa to na severni polobli. Vsi vemo,
kako pogosto se zmoti dandanašnja vre-
menska služba, da ne more zanesljivo
napovedati vremena. Tega je največ kri-
vo to, da doslej ni poznala meteorolo-
ških pogojev v bližini tečaja. Ureditve
vremenske postaje malone na samem te-
čaju je zato največje moderno dejanje
meteorologije. Nič čudnega ni, da je vze-
la Anglija takoj prvi dan, odkar deluje

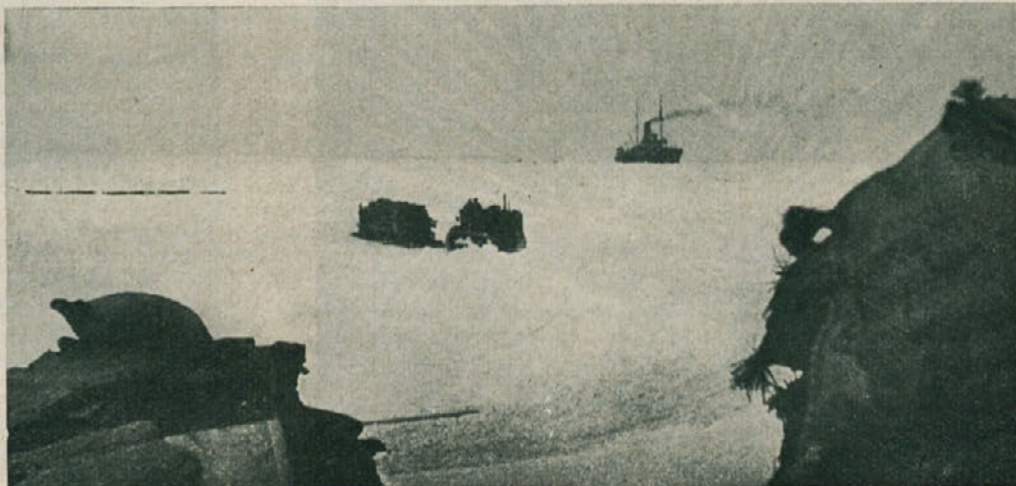
Eno izmed sovjetskih oporišč v polarnem morju, ki so bila v pomoč tudi zadnji odpravi.

Zemljevid sovjetske letalske odprave profesorja O. J. Smidta na severni tečaj.

so namreč razobesili svojo zastavo v od-
kriti in zasedeni pokrajini. Severni tečaj,
kjer na srečo ni kopnine, je bil zaseden
v prid človeške znanosti in civilizacije.
In to pomembno zmago so priborili člo-
veštvu Rusi.

Ni se zgodilo prvič v zgodovini SSSR,
da je njeno ime združeno z velikimi de-
janji v polarnem ozemlju. Nismo še po-
zabili slavne poti lomilca ledu Krasina,
tudi epopeje Čeljuskina na njegovi plovi-
bi po Veliki severni cesti se vsi še dobro
spominjamo, pa tudi vseh junaštev pri
reševanju njegove posadke. Zdaj lahko
samo občudujemo strokovno izurjenost
sovjetskega letalstva, njegovih pilotov in
strojev ter dovršeno pripravljeno odpra-
vo, ki, kakor upamo, jamči, da to pot ne
bo treba nikogar reševati.

Lomilec ledu Rusanov pri Rudolfovem otočju, na katerem je bila lani urejena sovjetska stalna polarna postaja, ki je bila tudi za letošnjo odpravo zelo pomembna.

Profesor Šmidt, vodnik sovjetske letalske polarne odprave, se posloavlja v Moskvi pred poletom od svoje žene in otrok.

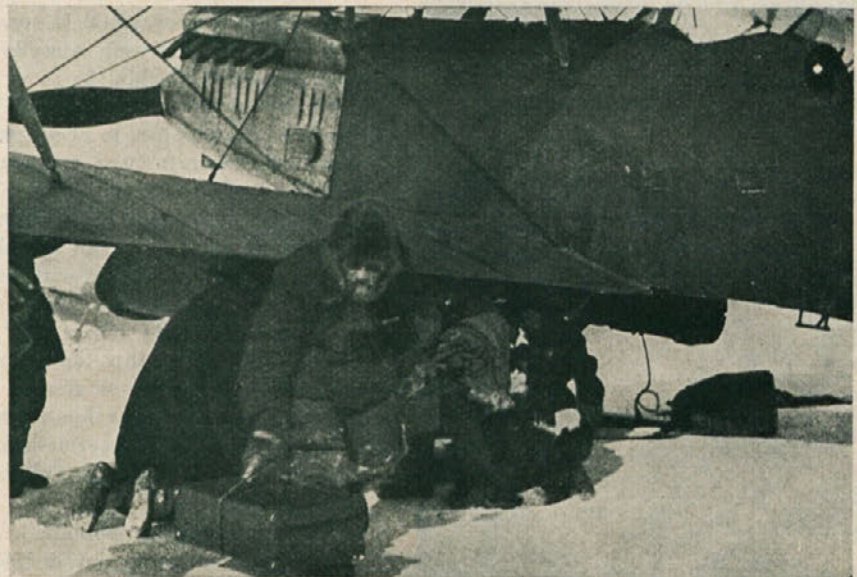
Letalski poveljnik odprave M. V. Vodopjanov, eden najpogumnejših in najuspešnejših ruskih polarnih letalcev, ogleduje letalo, preden je odletel z moskovskega letališča.

kratkovalovna oddajna postaja sovjetske odprave, njene napovedi med svoja vremenenska poročila.

Drugič je pa osvojitev severnega tečaja odprla novo prevozno pot: zračno zvezo Evrope in Azije z Ameriko čez tečaj. Ondi so vse tri celine najbližje druga drugi. Sovjetska odprava namerava proučiti mogočnost in zagotoviti pogoje za trajno zračno progo čez tečaj.

Obojni pomen ruske odprave na severni tečaj je ves kulturni svet pravilno ocenil. Ocenil je tudi pravilno pogum sovjetskih letalcev, dovršenost sovjetskih strojev in smotrno delavnost sovjetske vlade, ki je vse to podjetje omogočila. Samo ob sebi se razume, da so tega uspeha v Rusiji sami še prav posebno veselili. Rusi so ponosni na to, da je njih država storila za osvojitev polarnih krajev veliko več kakor katerokoli druga država na svetu.

P. Hofman.

Iz letala razkladajo tovor za eno izmed oporišč, ki jih je dala sovjetska vlada napraviti v svojih polarnih pokrajinah in ki so velikega pomena pri letalskem prodiranju na sever

LEON BLUM O ZAKONU

Kar je postal Leon Blum francoski predsednik vlade, je njegova knjiga «O zakonu», ki jo je napisal pred petindvajsetimi leti, doživela novo vstajenje. Zdaj so jo prevedli tudi na angleško.

Redko je, da bi dajal predsednik vlade svojim državljanom nasvete o stvarih srca in da bi jih učil precej svobodnega življenja. V Angliji bodo gotovo zelo ostro obsodili Blumove poglede, kljub visokemu položaju, ki ga ima pisatelj knjige.

Po Blumu je zakon zlo, če se ne sklene ob pravem času. Zakon je primeren določenim moškim in določenim ženskam v določeni dobi njih življenja, ne pa za vse ljudi brez izjeme in ob vsakem času. V mladosti so moški in ženske nagnjeni k poligamiji in postanejo šele pozneje monogami. Dva mlada človeka utegneta zdrkniti torej v nesrečo, če se vzameta, preden ju mine volja za izpremembami in preden se v njih ne razvije zmisel za trajnost. Ta čas ustaljenosti nastane pri ženi okoli 30. leta, pri moškem pa pet let pozneje. Zato se prav za prav pred temi leti ne bi bilo treba ženiti in močiti.

Blum trdi, da še nikoli ni videl, da bi se bil izraziti ljubezenski zakon srečno razvijal. Ljubezen ne more dolgo trajati, zakon pa se sklepa prav zaradi tega, da bi dolgo trajal. Sicer pa niti praktični, računski zakoni niso dosti boljši, če se ne

sklepajo na skupnosti okusa in temperamenta, ampak samo na socialnem in finančnem položaju obeh zakoncev.

Dober zakon, pravi Blum, ki ne dopušča trditve, da so tudi popolni zakoni, je tisti, ki daje prijetno življenje.

V večini zakonov počiva mir na nekakšnem diplomatskem paktu; to je mir, ki je sklenjen po bojih. Taki zakoni so samo nepomembna formalnost, in ta naj bi prikrila ničevnost življenja, ki je izgubilo ves svoj zmisel.

Mnogo nesreč bi ne bilo, misli Blum, če bi moški in ženska, preden se vzameta, počakala na tista leta, ko človek hrepeni po miru.

Leon Blum, ki se je pred tremi leti drugič oženil, je posvetil knjigo svoji prvi ženi, da bi pokazal, da mu je ni narekovalo nobeno razočaranje v ljubezni in nobeno sovraštvo, saj je o njem znano, da je bil v prvem zakonu zelo zadovoljen.

*

O zakonu je izdala naša založba obširno knjigo znanega ameriškega sociologa B. Macfaddena. Knjiga se imenuje «Moz in zakon» in obravnava res na strokovnjaški način vsa vprašanja, ki so v zvezi z življenjem pred zakonom in v njem. Tu bo vsakdo, pa naj bo že mlad ali odrasel, moški ali ženska, lahko našel marsikaj, kar mu bo pomagalo in koristilo v življenju. Knjiga stane za naročnice in naročnike samo 15 dinarjev in se dobi pri naši upravi.

Dr. J. S. Rouček:

Vojna konjunktura ameriških jeklarn

Združene države imajo v svoji jeklarski industriji zdaj nepričakovano ugodno konjunkturo, čeprav stoje pred vrati njih tvornic milijoni brezposelnih in čeprav se zaganja val neprestanih stavk od ene ga do drugega konca Amerike. Zadnje leto so poskočile delnice jeklarske družbe na dvojno vrednost. Pisarna, ki sprejema delavce, se pritožuje, da ni zadosti kvalificiranih delavcev, ki jih potrebuje težka jeklarska industrija.

Evropsko oboroževanje je spravilo nje kolesa v tek. Po vsej Ameriki močno povprašujejo po jeklu, ki se v preobloženih ladjah prevaža v Evropo. Dne 11. marca letošnjega leta je prišel promet na newyorški postaji čisto iz reda, saj je stalo ondi 4000 voz, naloženih z jeklom, ki so bili namenjeni za neko evropsko državo. Prav tako se godi že nekaj časa v Los Angelesu, v glavnem kalifornijskem pristanišču. Staro rabljeno železo in jeklo se kopičita tam v cele gore in čakata na prazne ladje, da ga odpeljejo v Evropo. Železnice so morale ustaviti prevoz starega železa v Los Angeles, dokler ne bodo ondi nagrmadene zaloge pospravljene. Za jeklo in železo tam ni več prostora.

Kako nenaden in popoln je ta preobrat! Še pred letom dni je bila večina železniških družb pred polomom in njih ravnateljstva so prosila za rešilno posojilo. Zdaj se je pa prevoz tako razmah

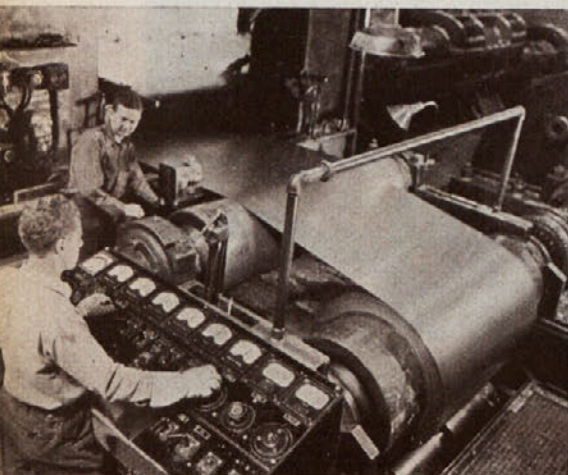
nil, da odklanjajo železnice naročila. Za prevoz vse te množine jekla in železa, ki ga v Ameriki kupujejo Anglija, Francija, Nemčija in Italija, ni zadosti vozov.

Vojna napetost v Evropi je torej poživila konjunkturo težke industrije Združenih držav. Njej je uspelo to, kar ni uspelo Roosveltovi smotni politiki, da bi podprl jeklarsko in železarsko industrijo, politiki, ki je ravnala po znanem načelu, da je treba za obnovo blaginje izpred vsega dvigniti najtežjo industrijo, to je jeklarsko industrijo.

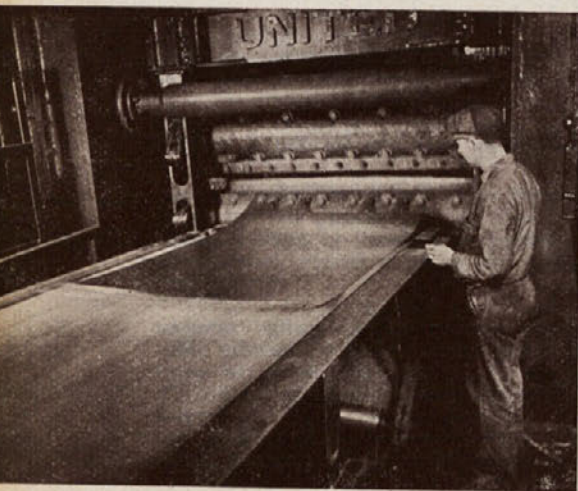
Lahko bi rekli, da je ameriška civilizacija zgrajena na jeklu. Po uradnih podatkih uporablja vsaka ameriška rodbina poprečno po 600 liber jekla. Dandanašnji Američan potuje po železnici v jeklenem vozu ali se pa vozi v jeklenem avtomobilu. Velika in mala mesta se grade zmeškom bolj iz jekla. Farme vseh držav imajo vedno več jeklenih strojev. Izkratka, Amerika je zgrajena na jeklu.

Če pogledamo na zemljevid, vidimo, da je ognjišče jeklarske industrije okoli velikih jezer na severovzhodu Združenih držav. Njeno središče je Pittsburg, kjer se pridela malone četrtina vsega jekla, kolikor ga izdelajo ameriške tvornice. Nadaljnja središča železarske industrije so Chicago, Gary ob Michiganskem jezeru, Philadelphia in Birmingham v državi Alabama.

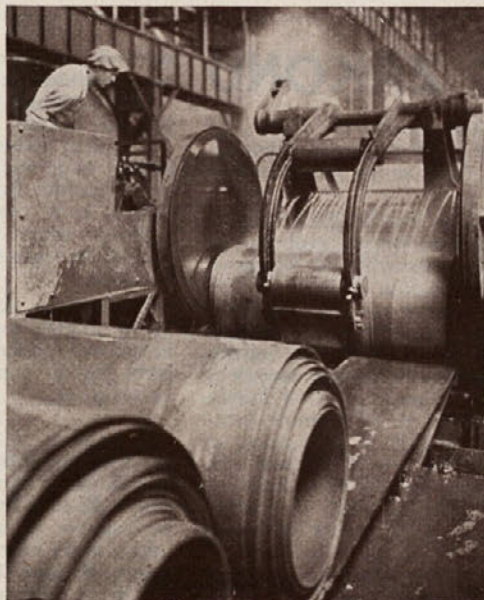
Kako nalivajo tekoče jeklo iz plavža v kadi različnih oblik, kjer se jeklo strdi v kose.

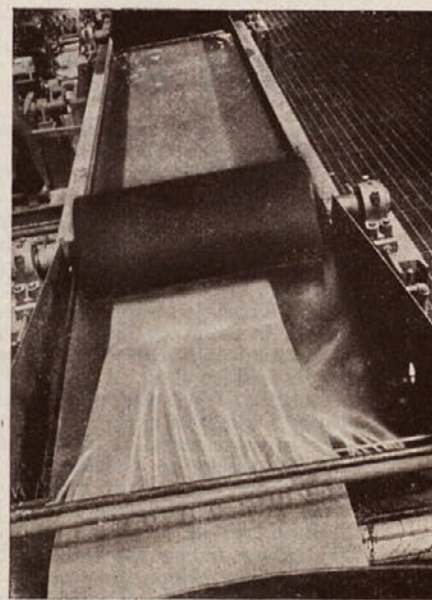
Moderna električna stiskalnica, ki ima opravka z mrzlim jeklom in je razmeroma najbolj varna. Takšna stiskalnica izdelava na leto 250.000 ton jekla.

Avtomatičen rezalnik jeklenih plošč, ki naredi na minuto po 40 rezov, in sicer natanko v obliki, na katero je narečan.

Tanjše jeklene plošče se dobavljajo v zviti, kar opravljajo takšni stroji, ki imajo veliko kapaciteto.

Vsak kos jekla mora iti skozi kopel zveplene kisline, da ostane potem na površju čist in lesketajoč in da ne oksidira.

Vse ameriške jeklarne so prav v bližini premogovnikov. Druga njih prednost je pa ta, da niso daleč od velikih jezer, po katerih je prevoz veliko cenejši kakor po železnici.

Z razvojem ameriških jeklarn so združena svetovnoznana imena največjih industrijskih mogotcev USA. Prvi izmed njih je Andrew Carnegie, ki se je pred 100 leti rodil na Škotskem in je prišel s 13. letom v Ameriko. Pred letom 1900. je imel Carnegie skupaj s Ch. M. Schwabom veliko omrežje rudnikov, železnic in ladijskih prog. Njun tekmeč je bil J. P. Morgan. Po dolgoletnem boju je na posled izdelal Morgan načrt za združitev obeh tekmujočih družb. Leta 1901. je kupil Morganov sindikat za 28 milijonov dolarjev delnic, ki jih je potem prodal za trojno ceno. Carnegie in njegovi družabniki so dobili za 492 milijonov dolarjev delnic nove družbe. Tudi Rockefeller je obogatel s temi transakcijami; sindikat mu je plačal 79 milijonov dolarjev za objekte, ki jih je kupil poprej za bozrih 420.000 dolarjev. U. S. Steel Corporation, tako so imenovali novo družbo, je pa izdala za 1400 milijonov dolarjev novih delnic. To je bila prva milijardska družba v Združenih državah, ki je imela skoraj monopolni vpliv na vso ameriško jeklarsko industrijo. Njen šef in diktator je bil Elbert Gary do leta 1927., ko je umrl.

Dandanes je v prometu za dva milijona dolarjev delnic U. S. Steel Corporation. Družba nadzira v Združenih državah 28% vse jeklarske industrije. V službi ima do četrta milijona ljudi in v prometu 18 železniških prog, dolgih 4000 milj, 41.700 vozov in 1190 strojev. Ta družba je malone država v državi.

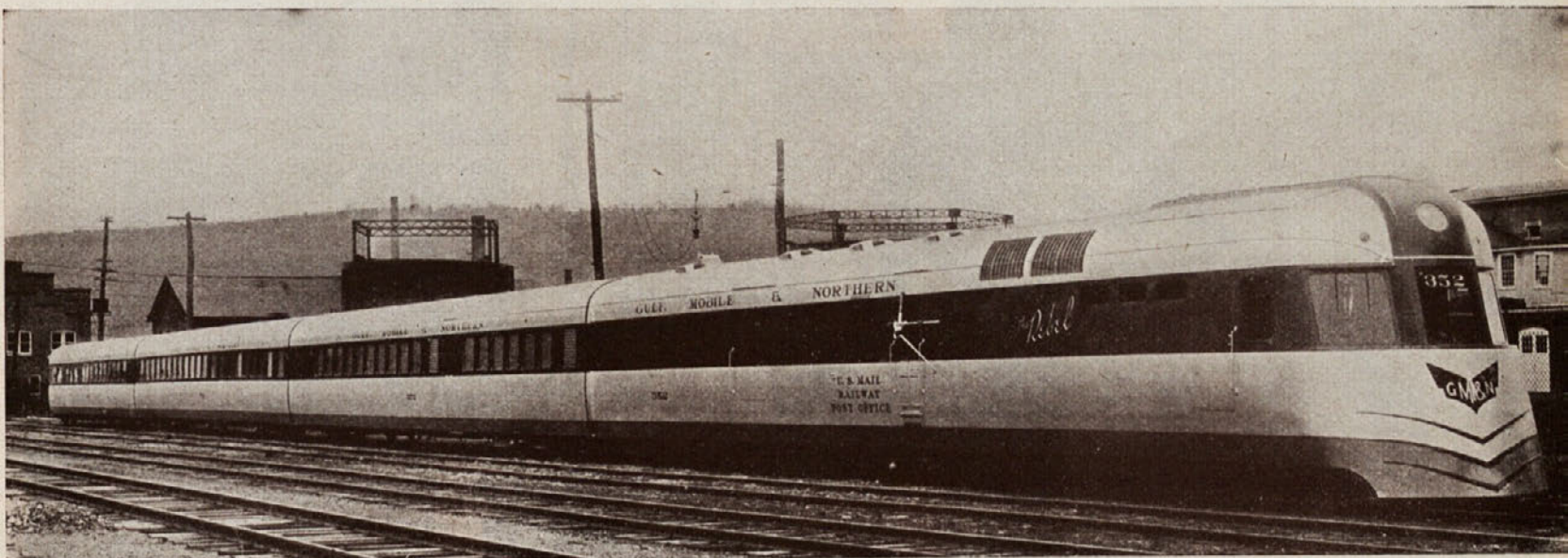
Ni dolgo tega, ko so bile ameriške jeklarne še v veliki stiski. Pred polomom jih je rešila samo izdatna vladna pomoč. Zdaj se jim pa odpira spet nova zlata doba, ki se poraja iz krvavih plamenov nad vzhodnim obzorjem, tam, kjer leži za Veliko lužo nesrečna Evropa.

Regulacija reke Calumet v Chicagu, pri kateri imata železo in jeklo glavno besedo.

Kako nameščajo več tisoč ton jekla pod zemljo za novo namakalno napravo v Platte Valleyu v Nebraski.

Eden najmodernejših in najudobnejših jeklenih ameriških brzoolakov.

PLASTIKA IZRAŽA ZNAČAJ MESTA

Značaj mesta in z njim največkrat tudi značaj naroda izdajajo mimo drugega tudi kipi, ki so jih zamislili in ustvarili sinovi tistega naroda. Značilni so zlasti kipi, ki predočujejo splošen človeški dogodek, ne pa spomenikj znamenitih oseb. Po številu takšnih kipov in po tem, kaj predočujejo, sodimo torej

lahko precej zanesljivo o duši in značaju naroda.

Prinašamo nekaj slik iz treh evropskih prestolnic, in sicer iz slovanske, romanske in germanske. Če primerjamo plastični okras Prage, Pariza in Berlina, vidimo nekaj bistvenih razločkov. Prvi razloček je ta, da je v Pragi razmeroma

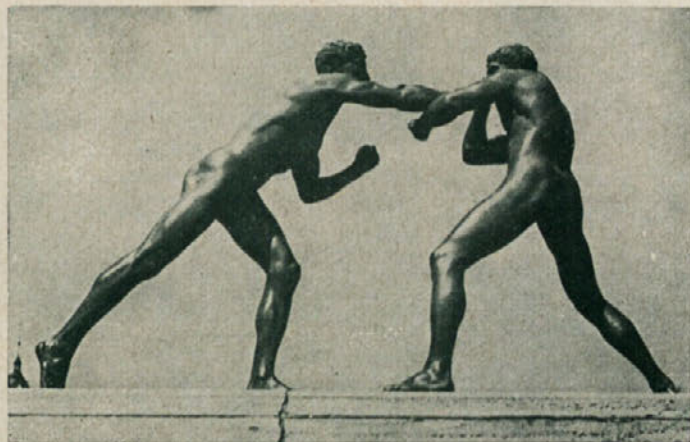
malo kipov, ki jih gleda človek zgolj z umetniškim užitkom, ne da bi ga spominjali znamenitih zgodovinskih osebnosti, medtem ko je v drugih dveh prestolnicah vse polno takšnih soh. Drugi razloček se pa kaže v tem, kaj ti kipi predočujejo. Češko kiparstvo je večidel poučno, nemško povelečujoče in propa-

Olimpijski zmagovalc na dvorišču Narodne galerije v Berlinu.

Strelec v Berlinu.

Borilca iz berlinskega parka.

Metalec krogle na dvorišču Narodne galerije v Berlinu.

Dve nimfi iz versajskega parka v Parizu.

gandno, Francozi imajo pa mimo vsega tega tudi kipe, ki imajo samo namen, da človeka, ki ume uživati upodabljaajočo lepoto, razveseljujejo.

Pri vseh treh narodih so ti kipi gola človeška telesa, vendar je med njimi velik razloček. Medtem ko kažejo berlinski kipi po večini moška telesa, predočujejo praške in pariške sohe gole ženske. Na Nemškem je v modi tovarštvo. Samo moški je cel človek. Ženska je dala človeku, možu in vojaku, samo življenje. Razume se, da je ta narobni kult moškosti izražen tudi v kiparstvu. Berlinski kipi kažejo svoje mišice, široke prsi in zastavne boke. Z umetniškega vidika so idealizirani naturalizem, ki ne more vzbuditi v opazovalcu nič drugega kakor misel na telesno moč in bojevitost.

V pariških parkih in na pariških trgih, kjer je vse polno soh, naletimo le redko na kip športnika ali borca berlinskega tipa. Poetični in genialni Pariz se rajši naslaja na lepih, vitkih nimfah, ki nimajo drugega namena, kakor da ljudem ugajajo.

Zanimivo je, da tudi Praga nima po več ko pol stoletni sokolski vzgoji takih kipov, kakršne ima Berlin malone na vsak korak. Praga je po svojem značaju veliko bolj sorodna Parizu kakor Berlinu, čeprav se zdaj še ne more primerjati s Parizom ne po številu kipov, ne po njih liričnem učinku.

In če se ozremo nazadnje še po Ljubljani, vidimo, da nimamo razen nekaj spomenikov, ki kažejo znamenite može, niti enega drugačnega kipa, katerega namen bi bil samo ta, da razveseli človeško oko in dušo. Zmerom se govori in piše, da bi bilo treba med ljudmi vzbuditi zanimanje za upodabljaajočo umetnost. Ali bi ne bila najboljša in najlažja propaganda, ako bi ljudje te vrste umotvore občudovali tudi drugod, ne samo na razstavah? Ljubljana ima precej parkov in nasadov, ki bi bili za to prav primerni. Ondi je mir, ki ga človek potrebuje, če hoče umetnino uživati. Morda bi se tako ljudje vendarle prebudili iz otopelosti in dobili polagoma smisel za umetnost.

Beneševa »Pomlad« na Smichovem v Pragi.

Mařatkova »Poljub« v parku na Letni v Pragi.

Dvořákova »Štirinajstletna« na Kinskem vrtu.

ODLOMKI IZ POPOTNIH PISEM

Ce Bog ti je zares naklonjen,
tedaj te pošlje v širni svet,
da zreš dolin, gora krasote,
se diviš čudom dežela devet.

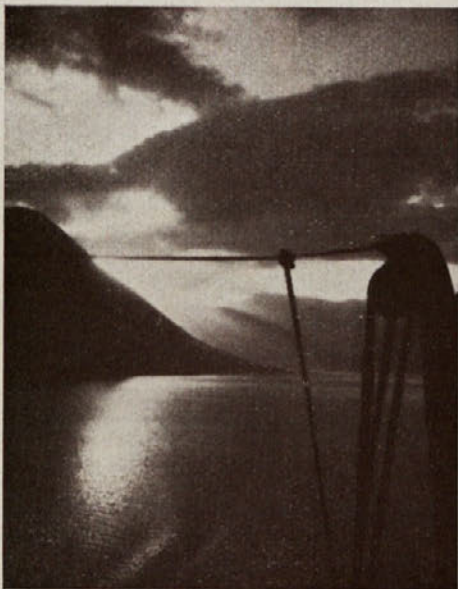
Potovati! Beseda kakor vsaka druga, in vendar kako čisto drugačna. Naj jo človek začuje živo izgovorjeno, naj jo zazre le nemo, zapisano, vselej se mu ob njej živo zgane v srcu in v duši.

Potovati, daleč, zelo daleč, morda celo po morju, se mi je vedno zdelo nekaj tako edinstvenega, nekaj tako čudovito lepega, da si tega niti zaželeli nisem upala.

In vendar se je zgodilo. Na parniku sem, na naši ponosni »Kraljici Mariji«, ki naj me popelje v svet, v daljni, čudežni svet. Kakor sanje se mi zdi vse to. Sem tu komaj dan ali dva ali celo večnost že? Čas mi je postal nekaj nedoločen pojem — vsak dan mi je nedelja, praznik, vsaka ura radostno razodetje.

Vkrkali smo se v Trstu, sredi temne, tople noči. Močan veter je zavijal, da so nam obleke in rute frfotale v slovesu kakor jata splašenih ptičev. Drugo jutro smo bili že kaj zgodaj pokonci. Kdo bi tudi ležal! Morje se preliva, se blešči kakor samo živo srebro; ladja pa plove tako mirno, da se človeku zdi, kakor bi se sploh ne premikala. In preden se človek utomači na njej! Preden si ogleda vse tiste neskončno dolge hodnike, vse salone, bare, prostrane palube z raznimi sportskimi pripravami. In se nadivi bazenu, v katerem se v jutrnem soncu iskri kristalnočista voda. Kar smešno je, kako človek na teh pohodih vedno zaide. Plavajoča palača, ki ti nudi več, kakor si moreš poželeti. Komfort, ki zadovolji vsakega razvajenca, vzoren red in postrežba, da so vsi številni tujci z vseh koncev sveta navdušeni. In kolikorkrat pride človek v teh prvih dneh na palubo, vselej se mu zdi, da plove ladja v nasprotno smer.

*

Sončni zaton pri Kotoru.

Capri. Zadaž ognjenik Vezuv.

Prvi pristanek je bil na našem Sušaku. Mudili smo se le nekaj kratkih ur in poslednjič čuli na naših tleh zvok naše govorice. Potem smo krenili proti Kotoru. Kotor ob sončnem zatonu: kakor bajka, kakor pravljica iz davnih, davnih dni. Morje kakor en sam veličanski biser, v njem kakor utrinki majhni otočki čudovito sanjavih oblik, in vse to v okviru v nebo kipečih gora.

Ne da bi pristali, smo okrenili in pluli dalje v širni svet. Tri dni in tri noči vožnje po morju: trje dnevi in tri noči edinstvenega doživetja.

*

Po treh dneh smo pristali na otoku Siciliji. Sledovi grozotnega potresa v Messini, ki je leta 1908. to mesto popolnoma uničil, so skoraj že čisto zabrisani. Prekrasne, povsem moderne stavbe, široke asfaltirane ceste dajejo Messini videz velikega modernega mesta. Z avtomobili smo se peljali v Taormino. Čudovito lepo je bilo. Ob ozorno zgrajeni, vzpenjajoči se cesti mogočne palme, divje kakteje, oleandri, vsi posuti s cvetovi, vmes pa pelargonije, velike kakor pri nas leskovo grmičje, s cvetovi tako živordečimi kakor sama priskajoča ljubezen. Spodaj pa morje v vsej svoji veličastni lepoti in v ozadju obris mogočnega vulkana Etne. In potem drugi dan Capri. Lepota, ki je ni mogoče zajeti ne v besedi, ne v barvi in ne v tonu. Tudi tukaj palme, kakteje, pinijske in oleandri. V temnem, sočnizelenem vejevju citronovih in oranžnih dreves pa žari in se zlati pravkar dozoreli sad. In v vsem tem bujnem zelenju vile in hoteli, bolj slični prebivališčem božanskih bitij kakor pa domovom ubogih zemljanov. Tam prav pod orhom, vidna daleč naokoli, vdelana v

živo skalo, se koplje v soncu vila, kjer je pisal Axel Munthe svoj znameniti roman »San Michele«, ki ga imamo v prevodu tudi mi Slovenci. V taki okolici pač ni težko biti pisatelj.

Spodaj ob morju pa ostanki nekdanjih rimskih kopališč, kjer sta se kopala cesar Tiberij, Barbarossa in drugi. In jama, tista čudovita modra jama! Kdo bi premogel besedni zaklad, da bi mogel popisati vso to bajno lepoto!

*

Vila S. Michele Axela Muntheja.

Napoli.

Spet je noč in spet plovemo na odprtem morju. Vsa sem še prevzeta grozotno lepega prizora. Ko smo v mraku pluli mimo ognjenika Stromboli, je nenadoma bruhnil iz njega ogenj in oblak dima; vmes pa so se usipale iskre, kakor bi se z neba usule milijarde zvezd. Tihó smo strmeli v ta nadnaravni pojav. Spoznali smo, kako majhni in neznamiti smo ljudje. Vse dneve se pehamo in borimo za obstanek, hlastamo po nedoseženih idealih, pa se niti ne zavedamo, da nas prva elementarna neizgoda lahko zbríše z zemeljskega površja.

*

Prav posebno doživetje pa sta nam bila vsem Napoli in Pompeji. Že napolsko pristanišče samo je impozantno, koliko bolj še mesto samo! Pompeji, mesto, ki je v svoji davnini zasanjalo večni sen pod lavo pobesnelega Vezuva. Kako veličastne so te neme priče nekdanjega razkošja in sijaja! Ostanke templjev in teatrov, hiš in trgov. Niti v otroških sanjah si ga nisem predočevala tako veličastnega, tako... saj ne dobim be-

sed. Templji, teatri, ceste, vodovodi, centralna ogrevanja. Kar me je pa najbolj prevzelo, so odlični človeških teles v prav istih legah, kakor jih je zajela lava. Grozna je že lega teh teles, teh rok, ki se tako uboge, tako obnemogle

Napoleonov spomenik v Ajacciu.

iztezajo v obrambo. Trikrat grozen pa je izraz obrazov, vseh spačenih v smrti grozi pred tisto nepojmljivo silo, ki jih je zajela. Na enem izmed teh odličkov se natanko vidi obris cunje, ki si jo je ta nesrečnik pogrnil preko nosu in ust.

Videli smo tudi čudovito ohranjeno hišo dveh bratov samcev (ime sem v svojo sramoto pozabila). Cela palača s prekrasno predsobo, še krasnejšo dvorano. Ob vsaki strani spalnice obeh bratov in gostov. Najčudovitejša pa je soba za goste. Sijajno je še ohranjena slikarija sten v prelepi, znameniti pompejansko rdeči in črni barvi. In vrt te palače! Pesem.

Tudi v Ajacciu, slavnem mestu otoka Korzike, kjer se je rodil veliki Napoleon, smo se ustavili.

In v Monte Carlu smo bili. Tam, kjer se zbirajo bogatini vsega sveta; kjer je proslula igralnica, v kateri je že marsikateri milijonar postal preko noči berač. Ogledali smo si oceanografski muzej in strme občudovali vsa tista čudežna bitja, ki oživljajo vode prostranih morij. In videli smo Cannes in Nizzo, osrčje bajne francoske riviere.

*

Že tretji dan se spet vozimo, sedaj izrazito proti jugu. Nad nami se boči večnomodro nebo in sonce greje — greje. In mi uživamo, samo uživamo. Sončimo se, kopamo se, občudujemo delfine, ki v prešerni igri obkrožajo ladjo, in zasanjani prisluškujemo večno se ponavljajoči pesmi morskih valov. In te noči na morju! Črne, tople in mehke kakor dotik božajoče roke!

*

Tudi otroci doživljajo te dneve neprekinjene vožnje po svoje. Najbolj se uveljavlja Pierre, majhen Francozek. Po vsej ladji uganja svoje burke, potnikom in posadki zdaj v jezo, zdaj v zabavo. Največ trpi pred njim gospa iz ladijske trgovine. Zdaj ji izmakne bluzo, zdaj čepico, potem spet hlačke in leta tako našemljen po ladji. Zadnjič mu je dala veliko čokolado, samo da bi se ga znebila. Pa je potekla komaj minuta, ko je bil že spet pri njej. Globoko se ji je priklonil in v svoji melodiozni materinščini zagostolel: «Presrečen sem, da vas spet vidim!» Včeraj zjutraj pa je vstal, ko je večina potnikov še spala. Ker ni imel nikogar, ki bi mu lahko nagajal, si je izmislil drugo zabavo: zazvonil je alarm. Pritekli so oficirji, priteklo je moštvo in iz postelj je planila še tista posadka, ki je po naporni nočni službi pred komaj pičlo uro legla k zasluženemu počitku. Danes pa je zaklenil v kabino oficirja, vtaknil ključ v žep in se odpravil na daljnje podvige. Seveda je trajalo lep čas, da so ga izsledili in ubogega jetnika oprostili. Kaj nam le še zagode do konca poti?

*

Tripoli! Pogled na mesto je čudovit. Same veličastne stavbe in vse bele, da se kar blešče v soncu. In vmes orjaške palme. Pristali smo nekaj po deseti in se takoj odpeljali v puščavo, ki je vsa preprežena s širokimi, asfaltiranimi cestami. Peljali smo se mimo ogromne kaznilnice, ki ima sama tako veliko in tako lepo bolnico, da take menda ne premore vsa naša Jugoslavija. Kar milo se mi je storilo, ko sem se spomnila ubogih ljubljanskih bolnikov. S temi kaznjenci izpreminjajo puščavo v rodna

Pompeji. Zadaj ognjenik Etna.

Monte Carlo.

Tripoli.

zemljišča. Vidi jo se čudovite naprave za namakanje. Hiše, v katerih stanujejo vodje tega plodonosnega dela, že obdajajo visoke zelene palme in rože cveto sočneje in bohotneje kakor pri nas. Pri vsem tem pa je vroče kakor v peči; saj tudi stoji sonce kar navpično, da daje celo telegrafski drog komaj pol metra dolgo senco. Arabcev, prap pristnih, še prav nič od kulture oblizanih, se vidi še veliko.

V arabskem delu mesta pa vladata beda in njena spremljevalka nesnaga. Večina prebivalcev starega mesta je bolnih. Na odprtih gnojnih ranah se pasejo roji muh. Revščina je, kakor povsod na svetu, prepuščena sama sebi. Nehote se mi vrinejo misli, koliko bi se dalo pomagati tem ljudem, ki živijo slabše kakor živali, z denarjem, ki se razmeče za pripravljanje novega največjega gorja — vojne.

★

Bližamo se zadnji postojanki na tujih tleh, otoku Malti, domovini velikih mal-

teških vitezov. V sončnih žarkih se kopljejo skalni rtiči, zazidani z mogočnimi stavbami, ki so kakor zrasle s sivim skalovjem. Ustavili smo se v luki mesta La Valetta. Čudovit je pogled iz gornjega mesta, ki je z luko spojeno s 70 m visokim dvigalom. Morje, hiše in skalno obrežje, vse se spaja v mogočno enoto in križarke, ki so usidrane v luki, dajo vsej tej prekrasni sliki nekak starinski izraz.

★

Koče za domačine v predmestju Tripolija.

Malta.

Po našem sinjem Jadranu plovemo in tam v daljavi se že vidi jo proi obrisi našega Dubrovnika. Obrežje skalnato in divje. In s kakšno silo se zaganja morje vanj! Bobni in buči, se vzpenja in pada in peni in kipi. Da, lep, pravljeno lep je naš Dubrovnik. Ob vsakem koraku se človeku odkrivajo novi čari, nove krasote, neme, pa vendar tako zgovorne priče iz dobe njegove tiščetne samostojnosti. Izprehod po mestnem obzidju in očarajoči razgled od ondod, to je doživetje, ki se vtisne slehernemu človeku v neizbrisni spomin. In potem Split s svojo Dioklecijanoovo palačo in s svojim dionim Marjanom.

★

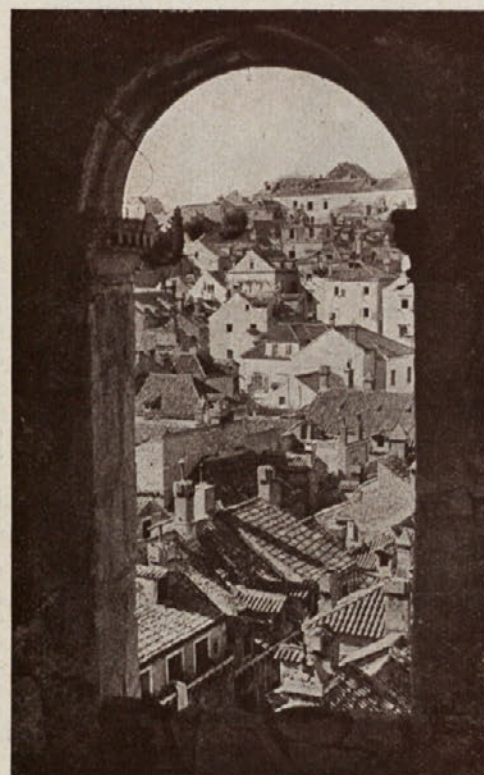
Doma smo spet. Vklenjeni v spone mrke in sive vsakdanjosti. Delati bo spet treba, kljubovati težavam, večjim in manjšim, resničnim in namišljenim.

A spomin na prelepo doživetje bo ostal živ in svetel in neokrnjen. In v srcu, v duši bo pelo in zvenelo še dolgo, dolgo: in te noči na morju! Črne, tople in mehke kakor dotik božajoče roke.

Na palubi igra neumorni ladijski orkester. Tango in fox, kolo in čardaš. In v ritmu teh zvokov se pozibava par za parom. Ure potekajo kakor sekunde. Luna velika in svetla se dviga višje in

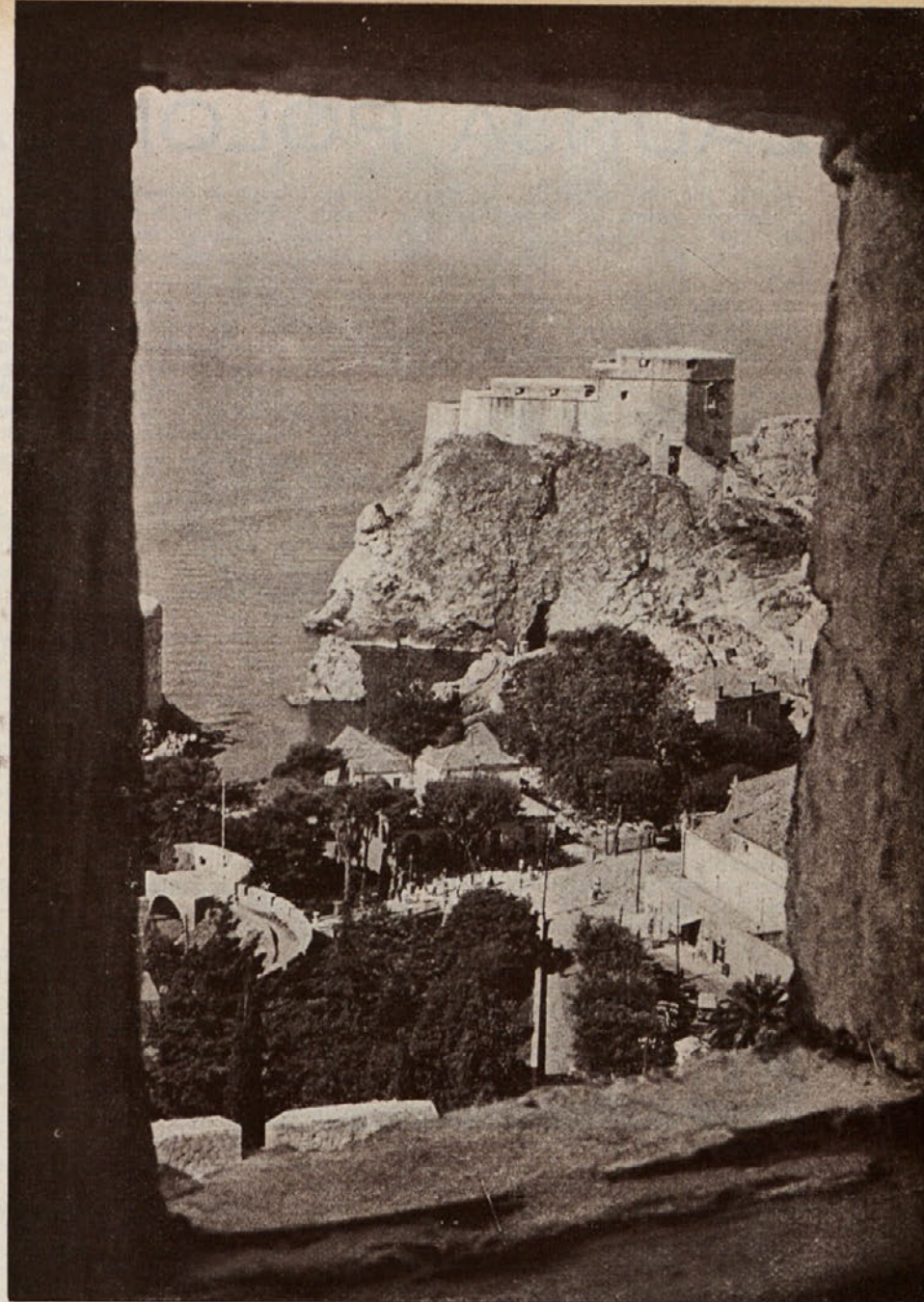
Dubrovnik iz slovitega kotička.

*više. In zdaj, ali prav slišim? Zboki
sladki, nežni in domači. «Po jezeru,
bliz Triglavu» se razlega po neskončni
lesketajoči se gladini. V duši ti postaja
mehko in toplo in v srcu se zgane želja,
hrepenenje po tistih, ki so nam vse in
edino na svetu, a jih je neizprosna sila
dolžnosti priklenila na dom.*

Veličasten je pogled na starodavni
Dubrovnik s stolpa starega frančiškanskega
samostana.

Split: Peristil s spomenikom Grgurja Ninskega.

ZADNJA POLOMIJA

«Če bi bil vsaj poskusil!» Ta stavek iz ženinega pisma ga je nekam huje bolel kakor vsi njeni drugi očitki. Saj je bilo res tako. To je bilo zlo v sreči.

O njenih drugih obdolžitvah, preziranju in omalovaževanju bi bil še pripravljen razpravljati, kajti bil je kolikor toliko spreten v navajanju navideznih dokazov.

V redkih trenutkih, ko se je v duhu oziral nazaj, se je radovedno vpraševal, zakaj nima vztrajnosti in odločnosti, ki sta bistvena zahteva vsakega uspeha, pa je vselej prišel do zaključka, da je temu vzrok njegovo svojstveno duševno in telesno nastrojenje.

Njegova slaba sreča, ne pa napaka, je bila vzrok, da mu je tako hitro upadel pogum. Skušati, skušati in spet skušati, to se mu je vedno zdelo tako dragoceno geslo. Toda vse dotlej še svoj živ dan ni prišel preko prvega poskusa.

Brezupno se je pogreznil v naslanjač v podolgovati sobici in spustil iz rok zeno pismo, da mu je padlo k nogam. Njena krepka, nepravilna pisava je priklepala nase njegov pogled, ko je s komolci na kolenih in glavo med dlanmi sedel in razmišljal.

Zapustila ga je torej — za vedno, kakor je dejala. No, morda je bila kakorkoli že upravičena k temu. Toda po desetletnem skupnem zakonskem življenju se mu je to le nekam trdo zdelo. Kajti najsi so bile njegove napake in nedostatki kakršnikoli že, vendarle jo je ljubil, jo ljubil tudi zdaj še, navzlic temu, da ga je zapustila.

Vsekakor pa je imel tolažbo v zavesti, da ni bilo nobenega drugega možkega med njima. Edini vzrok je bil ta, da jo je bil razočaral.

Mnogo je bila pričakovala od njega, zato so jo njegove zapovrstne polomije ponižale. In že v prvih letih njunega zakonskega življenja je opazil, da mu je hotela vedno prikrivati svoje srčne občutke do njega.

Njegove duševne sposobnosti so njeno pričakovanje upravičevale. Zgolj omenjeni nedostatek v njegovem značaju je podrl tako njo kakor njega. Nikakor se ni znal upreti temu. Na noben način se ni znal postaviti pokonci, se nasmejati in boriti dalje. Slednji udarec, ki so mu ga prizadeli usoda, slaba sreča in okoliščine, je bil zanj porazen, in z obžalovanja vrednim zadovoljstvom je sprejemal brce.

No, zdaj je bilo vse to končano. Po njegovem prepričanju ga je žena lju-

bila; bila pa je ženska take vrste, da je razen ljubezni iskala pri možu tudi spoštovanja, a tega do moža z neprestanimi polomijami nikakor ni mogla čutiti.

Vzdihnil je in se naslonil s hrbtom na naslanjač, a pogledi so mu švigali vsenaokoli po udobni sobici. Čudno prazno se mu je zdelo brez nje to majhno stanovanje. Pogrešal je hitrega stopanja njenih visokih peta, šumenja njene obleke, ko je zavzeta z gospodinjskimi opravki hitela iz sobe v sobo.

In pogrešal je ropotanja kuhinjskih loncev in ponev — tistih glasov, ki so ga včasih skoraj do nestrpnosti vznemirjali, a bi bili zdaj njegovim ušesom slajši od najbolj izbrane simfonije.

Zaprli je oči in se zamislil nazaj v preteklost, spominjajoč se časov, ko je tolikokrat prišel k nji in ji govoril o kakem brezplodnem načrtu, o razočaranju glede tega ali onega človeka, ki mu je bil zaupal, o prelomu kake obljube, na katero se je bil zanesel.

Vse to je bila žalostna povest, ničvreden niz jalovega prizadevanja, zgrešenega zaupanja; zagodrnjal je, ko je bil prisiljen pošteno priznati, da je bila klica vsake polomije v njem samem.

Le malo več prizadevanja, samo malo več odločnosti, še en poskus, in vse te polomije bi se izpremenile v uspeh!

Taka je bila preteklost; a zdaj — kaj bo z bodočnostjo?

Prepozno! Nobene druge bodočnosti si ni mogoče misliti kakor nadaljevanje žalostne preteklosti!

Te besede so mu tako razločno zazvene v ušesih, kakor da so bile glasno izgovorjene.

Vstal je, odstopical klavirno v spalnico in ogledoval nekaj hipov znane predmete okoli sebe. Nato je segel preko postelje, vzel blazino in se odpravil z njo v kuhinjo.

Mala kuhinja je bila brezmadežno čista. Lonci in ponev, ki so v pravilnem redu stali ali viseli na policah in na steni, so se svetlo lesketali. Nasproti njemu je stala v bahatem nedotaknjem emajlu plinska peč.

Plazeč se po kolenih je odprl vrata pri peči in potegnil iz nje pločevinasti predalček. Takoj nato je zatlačil vanjo blazino, odprl plin do konca, se pretegnil po tleh in vtaknil glavo v peč.

Lahno sikanje uhajajočega plina se mu je zdelo kakor tolažec, šepetajoč glas miru in pokoja. Zatisnil je oči in začel počasi in globoko dihati.

Skoraj nezaznavno ga je prevzela nekakšna zaspanost, ki mu je ublažila zbegane misli; zdajci je zaspal.

Nekaj časa se mu je sanjalo — sanjal je o nekakšnem napornem prizadevanju, mrki odločnosti in sijajnem uspehu. Potem so se mu prividi razblinili in za njimi je prišlo nekaj, kar se mu je zdelo kakor cela večnost skrajne duševne in telesne utrujenosti, iz katere so ga predramili nekakšni občutki, kakor da ga nekdo za noge vleče.

Nato se je popolnoma zavedel in omamljen od zoprne omotičnosti odprl oči.

Ležal je vznak na kuhinjskih tleh, a glava mu ni več tičala v plinski peči.

Poleg njega je stala njegova žena in s prezirom upirala pogled vanj.

«Ti!» je zahropel in se hotel dvigniti, da bi sedel. «Ti si se vrnila!»

«Da», je odvrnila hladno. «Pozabila sem nekaj.»

«Oh», je rekel klavirno. «Zakaj si se trudila, da bi me rešila?»

«Saj se nisem», je odgovorila. «To je spet samo tvoja polomija. Plin je ves izpuhtel. Pozabil si spustiti šiling v plinomer.»

Odprla je denarnico in iskala z očmi po nji, a on jo je medtem gledal s skrajnim ponižanjem.

«Tu imam šiling — če ga hočeš še», je dejala in položila novč na mizo.

Ko mu je bil pomen brezčutnih besed jasn, se mu je obraz čisto izpremenil.

Skobacal se je na noge in ji pogledal v oči.

«Menda — menda ti ne bo žal?» je vprašal s hripavim glasom.

Molče ga je pogledala nazaj in ga nato polagoma premerila z očmi od nog do glave.

«No!» je vzkliknil in jo zgrabil za zapestje. «Doživela boš drugo razočaranje — vidiš. Misliš, da sem tako malo vreden, da mi je vseeno, ali živim ali umrjem. Prav! Pokazal ti bom!»

«Obžalujem», je odvrnila. «Ne bo me tuka, da bi to gledala. Izpusti moje zapestje!»

«Oh, pač, pa boš!» je dejal on divje in jo še močneje stisnil za roko. «Tukaj boš, ne bom te izpustil! Prej bom umoril tebe!»

Trdo je uprla pogled vanj in oči so ji svetile od nove radovednosti.

«Nemara se ti bo posrečilo vsaj to», je rekla. «Medtem pa lahko vržeš tisti šiling v plinomer.»

V negotovosti je buljil oči vanjo.

«Misliš —?» je izpregovoril.

«Mislim, da bi rada imela čašo čaja», je odvrnila ona in si vzela klobuk z glave.

Prevedel G. K.

A. Myrberg:

Majhna komedija

On in ona.

On (zaklene oprezno vrata od stanovanja, obesi površnik, smukne v spalnico in vzdihne na pol glasno): Upam, da spi.

Ona (sedi v postelji in vije roke): Že spet sem morala vso noč prebedeti. Tvoji večni tako imenovani kvartaški večeri me spravljajo že iz uma...

On: Ampak, ljubi otrok, saj te vendar nisem prosil, da bediš.

Ona: Ali morem drugače? Saj se ti lahko Bog ve kaj pripeti.

On: To se mi lahko pripeti tudi podnevi. S tem, da ne spiš, tega ne moreš preprečiti.

Ona: Ne, toda ko se začne daniti in te še ni doma, potem moram vendar misliti, da se ti je kaj primerilo.

On: Ampak zanesljivo tega ne veš.

Ona: Ne — zato pa bedim. Pravkar sem hotela telefonirati na policijo.

On: Prav si naredila, če si tako dolgo počakala, da sem prišel domov. In ker sem se vrnil zdrav in čil, bi ostanek noči rajši mirno prespala.

Ona: Da — zdaj, po tako strašnih urah strahu in razburjenja! — Ne, zdaj vstanem — naveličala sem se bedeti.

On: Kakor hočeš, ljubica — jaz bom pa kar lepo zaspal. Lahko noč! (Zaspi.)

Kateri mož nima rad lepih las?

Želja vsake žene je, da bi bili njeni lasje taki, da bi vsem uga-
jali. Čudovito lepe lase dobi
lahko vsaka žena, samo če jih pra-
vilno neguje.

KAMILOFLOR

Specijalni Shampoo za pla-
volaske, ne vsebuje alkalijs.
Daje lasem čudovit sijaj.

ELIDA

BRUNETAFLO

Specijalni Shampoo za temne
lase, ne vsebuje alkalijs,
daje lasem čudovit sijaj.

SHAMPOO

Ona: Moj Bog! Spi, kakor da se ni nič zgodilo! Kako le
more spati! In jaz moram tu sedeti in se mučiti! Res se mi
ne ljubi bedeti poleg moža, ki spi kakor polh! Saj niti ne
vidi, kako trpim! (Smukne pod odejo in zaspi.)

Ona in on: (nekaj tednov pozneje).

Ona: (pride domov, zapre vrata, rožlja s ključi, obesi plašč
in gre v spalnico): Moj Bog, res leži in spi, kakor bi ga ubil,
čeprav sem bila zdoma! Ali ga res prav nič ne skrbi? (Udari
z noge ob tla.) Janko!

On (se prebudi): Kaj pa hočeš? Kaj je?

Ona: Jaz sem prišla domov.

On: Domov? — Ali si bila zdoma?

Ona (jezno): Da! Pravkar prihajam od gospe Brumnove,
kjer smo igrali bridge. In tebe ni nič skrbelo, kje sem?

On: Mene — ne! Zakaj bi me skrbelo, če greš bridge igrat?

Ona: Da, bridge — toda ali ni nobenih surovežev, ki se kla-
tijo ponoči po ulicah in napadajo samotne ženske...

On: Ampak, otrok, saj si se vendar vrnila zdrava in čila —
zakaj me prav za prav budiš?

Ona: Nisem mislila, da te bom morala buditi. Saj vendar
lahko zahtevam, da bediš.

On: Takooo? — No — to bi mi bila morala povedati, preden
si odšla. Ali smem zdaj dalje spati?

Ona: Prosim, prosim, le spi! — Skoraj mi je žal, da sem
prišla domov — prav tako lahko bi me bil kdo povozil,
potem bi se ti morda zbudila vest! Moj Bog, ta človek že spet
spi! (Se sleče, ugasi luč in zleze v posteljo.)

Oton Vojtišek:

Hosovč Tuma

Jakob Tuma je bil lep mož rdečih lic, živih oči
in črnih las. Hodil je pokonci, prožno in samo-
zavestno; za njim so se vlekli oblački dima
viržinke, ki jo je vzel iz ust samo pri delu,
jedi in pijači.

Tuma je bil pet dni v tednu dober mož in
nežen oče svojih treh hčerk. Izpil je sicer kak
kozarček več ko drugi ljudje, a nikoli preveč.
Bil je trezen kakor riba. V soboto in nedeljo
pa se je navadno napil ko goba. V gostilni je zmerjal naj-
boljše tovariše, in ko je prišel ponoči domov, je pretepel

ženo za vsak očitek. Otroci so se konca tedna tako bali, da
se niti na nedeljo niso veselili.

Kadar se je iztreznil, se je Tuma vselej kesal in je obetal,
da se poboljša. Zaman. V soboto ga je spet premagalo hre-
penenje po pijanosti in iznova je padel.

Kot nosač je bil Tuma zelo priljubljen. Bil je uren, zme-
rom pripravljen, uslužen, njegov smejav obraz in vedno
snažna zunanost sta mu pridobivala naklonjenost in dobro
plačilo potnikov.

Tuma je slovel tudi po svojem pogumu. Znal je skakati z
vozečih vlakov in s svojim vozičkom je šel čez tir v zadnjem
trenutku pred bližajočo se lokomotivo. Tovariši so ga pogosto
svarili in opozarjali na nevarnost, kateri se izpostavlja. Tuma
pa se je vselej nasmešnil in zamahnil z roko.

Na dan sv. Jakoba je sonce že zgodaj zjutraj pripekalo.
Tuma, ki je slavil svoj god že od prejšnjega večera, ni kazal
nobenih znakov pijanosti. Rdeč v lica, lepo obrit je tekal po

kolodvoru z običajno živahnostjo in je veselo sprejemal voščila tovarišev. Bister opazovalec pa je lahko ujel, kako se je Tuma včasih malo opotekel. Za predjužnik je Tuma pojedel tri hrenovke in nekaj žemljic ter izpil dva vrčka piva. Veselo se je šalil in nagajal prodajalcu časopisov. Na koncu perona, kjer ni strehe, je sonce pripekalo z vso silo. Opoldne je bila vročina nenavadno huda. Tuma, ki je bil ves potan, se je pridno hladil s pivom. Časa ni bilo dosti, zakaj brzi vlak se je pripravljal k odhodu. Tuma je izpil, kar je bilo še v vrčku, si obrisal usta ter sprejel v blaženi opojnosti voščilo železničarja, ki je nastopal popoldansko službo. Z naglimi koraki je odšel na peti peron po svoj voziček in je ravno hotel z njim čez tir, ko mu je načelnik postaje svarilno zaklical.

Toda Tuma se ni ustavil, dasi je vedel, da prihaja ekspresni vlak.

«Še bo šlo!» je odgovoril načelniku in porinil voziček na tir. Tega ni storil prvič. Prav nič se ni bal naglo se bližajočega hruma lokomotive. Nasprotno! Svet je bil danes lepši in boljši, saj je Tuma slavil svoj god. Ljudje so mu bili tako ljubeznivi in prijazni, da bi jim najrajši srce razdal. Čutil se je močnega in krepkega, prešel bi bil tir, tudi ko bi bil imel brzi vlak na hrbtu.

G. Terescsenyi:

IZTIRJENJE

Po večletnem uradovanju sem dobil prvi daljši dopust. Postal sem za štiri tedne svoj gospod, lahko sem šel, kamor sem hotel. Izbral sem si bolj oddaljeno zračno zdravilišče, si naročil sobo in poslal svojo prtljago naprej. Bil sem zelo razburjen in nisem hotel zamuditi niti enega dne. Pri odhodu vlaka je nastala huda nevihta.

«Menda se vendar ne bo vlak iztiril, sem si dajal pogum, ko sem stopil na vlak.

Slabo vreme je kar tiščalo name in sklenil sem, da ne bom spotoma z nikomer govoril. Odpeljali smo se. Vihar je stresal okna, kakor da jih hoče sneti; lokomotiva je sopla in puhala kakor preganjana zver. Vse to: pošastno ječanje koles, treskanje kretnic, grom in strela — strašno!

«Grozno bi bilo,» sem se bal, «ko bi zdajle trčila vlaka.»

Strašno sem se zbal. Doslej sem se vedel, da sem sam, zdaj nisem mogel več prenašati samote. Nato sem skočil s sedeža, pograbil svoj kovčeg in šel iskati drug prostor.

Vlak je bil skoraj prazen.

V sosednem oddelku sem opazil dve speči postavi. Spali sta na klopi in nista vedeli, da divja zunaj nevihta. Ta dva potnika me nista zanimala. Na koncu hodnika je smrčal z odprtimi usti sprevoznik. Sinil sem po prstih mimo njega, da bi me ne opazil. Stopil sem v drugi voz, odprl vrata in pogledal vanj. Oddelk je bil temen. Skozi okno sem videl dim, iskre in noč.

«Tu si malo odpočijem,» sem sklenil. Položil sem kovčeg na mrežo in sedel v kot. Prižgal sem luč; svetila je modro, ravno toliko, da sem se mogel razgledati. Ob oknu sem opazil spečo postavo. Kolikor sem mogel razločiti v somraku, je bila mlada dama s pravilnim obrazom in majhno jamico na bradi. Njene oči so obroblyale goste, črne trepalnice.

Skušal sem uganiti, kdo bi utegnila biti ta dama, zakaj je potovala sama in

kje bo neki izstopila. Videl sem, da je bilo mlado dekle, in sem si predočeval, kako bo bledela, ko se prebudi in se bom z njo seznanil. Medtem je minilo precej časa, nevihta se je oddalila, toda moja sopotnica se še zmeraj ni prebudila. Prevzili smo mnogo postaj, vlak se je ustavil in spet smo zdrevili v temno noč. Dama je spala in spala, zdaj pa zdaj ji je trznila gola rama. Pred neko manjšo postajo je pogledal sprevoznik v naš kupé, potem pa zaprl vrata.

«No, zdaj, zdaj!»

Deklica se je stresla in tiho vzdihnila kakor otrok v spanju. Odprla je usta, nekaj zašepetala, a nisem razumel kaj. Potem je spet zaspala. Zdaj sem se že razjezil.

«Kaj mi je to dekle mar? Tuja oseba! Če se prebudi ali ne — vseeno.»

Zunaj je spet bolj deževalo in poševne, goste proge na oknih so izdajale, da se je utrgal oblak. Vzel sem uro: kazala je dve po polnoči. Zdajci so se posvetile luči zapirnika v naš oddelek in moral sem zamežati pred ostro svetlobo. V istem trenutku se je z lahkim krikom prebudila dama in zastrmelja vame.

«Kje smo?»

«Ne vem.»

Dama je poskočila ter stopila k meni. Bila je vitka kakor deček. Proseče me je še enkrat vprašala:

«Gospod, za božjo voljo, povejte mi!»

«Barthely pride,» sem rekel kar tako.

«Zdaj zdaj bomo na postaji.»

Nato je nervozno pobirala svoje pakete. Pri tem je rekla vsa brez sape:

«Tu moram izstopiti. Prosim, pomagajte mi!»

Zvil sem ji popotno odejo, uravnal prtljago in bil — sam ne vem zakaj — še zmeraj hud nanjo. Pripomnil sem:

«Ne hitite tako, dovolj je še časa!»

«Da, prosim, hvala,» je zajecljala in se ugriznila v kofček ust.

Peljali smo se čez razne kretnice, toda vlak je še zmeraj drevil z vso brzino. Nesel sem ji prtljago k izhodu. Peljali smo se mimo neskončne vrste vagonov, nato so bila skladiščna poslopja. V tem trenutku je dama naglo odprla vrata ter hotela stopiti na spodnjo stopnico.

«Pazite!» sem ji zaklical. «Pride hud ovinek!»

Skočil sem k njej, da bi jo zadržal. Zdajci se je vagon silno zaokrenil in ves prestrašen sem videl, da je deklica izgubila ravnovesje in je bila nevarnost, da pade ven.

Tuma je bil sredi tira, ko mu je voziček obtičal. V Tumi se je strdila kri. Brž se je uprl v voziček, toda nič ni pomagalo. Kakor da so se hipoma njegove zmeraj poslušne mišice izpremenile v blato; pot ga je obilil po vsem telesu, zakaj zavedel se je grozne situacije. Da bi zbežal in pustil voziček na tiru, na to niti pomislil ni. Tuma je bil po svoje vester. Obupno se je uprl v voziček, niti ozreti se ni hotel, da bi ne tratil časa.

Nekoliko žensk na peronu je prestrašeno zakričalo. Tuma je ležal v krvi — lokomotiva ga je vrgla na peron. Nedotaknjeni voziček se je peljal počasi dalje. Potniki so se zbrali okrog Tume, klicali na pomoč in se niso zmenili za opozarjanje, da je treba vstopiti. Leva noga Tume je bila povožena na polovici stegna.

«In prav danes je njegov god —» je zagodrnjal eden izmed nosačev.

*

Minilo je nekaj mesecev, preden se je Tuma spet pojavil na ulici. Ni več tako vesel, hodi počasi po bergli. Malo manj je rdeč v obraz in lasje so mu nekoliko osiveli. Zmeraj pa je skrbno oblečen in lepo počesan, kakor je bil po navadi. Vedno ima viržinko v ustih — to je edini užitek, ki mu je ostal; zakaj od svojega godu se alkohola ni več dotaknil.

Kar sem storil potem, za to razum ni vedel. Refleks priselnosti in instinkta je deloval v mojih rokah.

Skočil sem za svojo sopotnico in jo komaj še objel z levo roko okrog pasu. Prste desne roke — zakaj krčevito sem se držal za ročaj pri vagonu — mi je skoraj odtrgalo. Kakor deroča reka je bežal pod nogami oljnati gramoz. Če ne bom dovolj močan, bo po naju obeh. Napel sem vse sile in slednjič se mi je posrečilo potegniti damo na ozki hodnik.

Na pol nezavestna se je tresla v mojem naročju. Vsa zasopla sva stala v temnem kotu in se stiskala drug k drugemu.

Spominjam se, da sem bil še zmerom nejevoljen in da sem ji rekel nekaj očitkov:

«Vidite, kaj ste storili? Vi nepredvidnica!»

Njen glas je bil šibak, toda čist in ljubeč.

«Moj Bog... obvisela sem s peto na žeblju...»

Zdajci mi je vroča misel prešinila mozgane:

«Ostanem pri njej. Ne pustim je proč. Moja je!»

Vlak je že stal, a vedel sem, da se bo odpeljal najkasneje v dveh minutah. Sklonil sem se k lepi deklici in ji pošepetal:

«Zdaj me boste tu pustili, ne da bi mi rekli besedico. Take ste ženske!»

«Kaj hočete?»

V zadregi je zmignila z rameni, ustnice so ji drhte. Bila je boječ otrok, ptiček, rešen smrti — res, kaj naj bi bila storila?

Objela me je in poljubila. Kakor majhna deklica očeta. Njena stisnjena, sladka in mehka usta so se komaj dotaknila mojih ustnic. Ni vedela, kaj dela, najbrže je to storila v veliki razburjenosti.

Tudi jaz sem jo objel ter ji strastno vrnil poljub. Moj poljub je bil divji, poželjiv, strasten. Ona je nekaj jecljala. Potem je zbrala vse moči ter se izvila iz mojega naročja. Odmaknila se je k vratom in šepetala: «Ne storite mi ničesar... Če se je že vse tako primerilo, mi vsaj ničesar ne storite!»

Zdaj se je že morala braniti pred mano. Spominjam se, da je celo jokala in si z obema rokama zakrila obraz. Spodaj se je oglašil žvižg in ona je takoj skočila z voza ter mi zaklicala:

«Joj, moja prtljaga!»

Še zmeraj je kipela v meni jeza in kri. Gotovo sem se zato tako nemogoče ves del pred njo. Nisem si mogel misliti, da me zavrača, da me hoče zapustiti, da se mi upira. Prosila je:

«Pomagajte mi... Podajte mi prtljago.»

«Če hočete samo to,» sem dejal presvzetno, «vam lahko storim.»

Močno mi je tolklo srce, bolelo me je, toda moje besede so bile osorne in prisiljene. Podajal sem ji prtljago in revidi so se tresle roke, ko jo je sprejemala.

«Želite še kaj? — Je vse v redu?»

Ni odgovorila; šele ko se je vlak spet pomikal, je za trenutek nekaj v meni vztrepetalo:

«Zdaj, zdaj bi moral skočiti za njo! Naj se zgodi, kar hoče! Kovčeg mi odpelje vlak — naj ga! Toda te priložnosti ne smem zamuditi; ta se mi ne bo vrnila nikoli več v življenju. Tudi njen glas sem slišal samo tako, kakor bi kri tolkla kakor s kladivom za mojimi ušesi. Bile so samo tri kratke besede in trikrat jih je ponovila, kliče me bolešno, malone obupno:

«Hvala... hvala... hvala...»

Zmeraj hitreje se je pomikal vlak, gramoz je začel spet nazaj teči. Sklonil sem se skozi okno za njo, videl sem še, kako je vlekla svojo prtljago ter izgibila v čakalnico. Nikogar ni bilo na peronu. Vlak je sopihal dalje, ven v temno noč...

*

Lepe deklice nisem videl nikoli več. Mnogo, mnogo let je minilo od tedaj. Danes že vem, da se je takrat zgodilo z nama nekaj podobnega, kakor kadar se iztiri vlak. Toda to ni bil resnični vlak iz lesa in železa, ki se je iztiril, temveč tisti drugi, skrivnostni vlak, ki uravnava življenjske poti, katere se pri mikajo in odmikajo.

Kakšna škoda...

A. Smiling:

Ludna zbirka

Ko je Claude Dorignac stopil v salon svoje zaročenke, mu je pritekla naproti lepa sedemletna deklica. Globoko se mu je poklonila.

«Mame ni doma,» je rekla, «naročila je, da se vrne čez slabo uro, pa da jo lahko počakate, če hočete.»

«Hm... čez slabo urico... dobro, dete... počakam tukaj...»

Dorignac je sedel v globok naslanjač.

**Kljub hladni koži
ogoreti in postati
rjav!**

To je imenitno pri sončni kopeli: Solea krema stvari sicer učinkovito varovalno plast, da ti koža ne postane rdeča in se ne vname, toda nikakor ne preprečuje naravne ogorelosti. S Solea-kožno nego (krema in milo) dovajate svoji koži aktivnega lecitina in kožo krepilnega kolesterina. To je ravno, kar zahteva vaša koža, kadar čezmerno trpi.

SOLEA
Milo in krema

DIN 7.50

DIN 10.- 5.- 3.-
brez trošarine

Bilo mu je ugodno. Kakšna sreča, da se je sešel s to očarljivo ženo! Da bi bila le že mož in žena in bi mogel biti kakor doma... Osemintridesetletni samci hrepene včasih po pristanu zakona bolj, kakor kažejo.

Nobenega dvoma ni bilo, da je bila Madelaine Duboisova lepa žena. Prej, ko je še živela v nesrečnem zakonu s tistim nervoznim bančnim ravnateljem, je nosila z nenavadnim junaštvom težo življenja, nikoli ni potožila niti z besedico, trpela je molče, žalostno se smehljaje sočutnim besedam.

Potem je prišla razporoka. Madelainin soprog je bil premeščen v Marseille, osemletnega Pierra pa je sodišče njemu prisodilo. Madelaine si je z malo Yvette opremila to čedno stanovanjce. In zdaj se srečno poroči z Dorignacem, ki je v svoji duši sveto prisegel, da ustvari tej angelski ženi nebesa na zemlji...

«Vam je dolgčas?» je rekel otroški glas poleg njega.

Dorignac se je nežno zagledal v zlato-laso glavico svoje bodoče pastрке.

«Ali me hočeš malo pozabavati?» jo je smehljaje se vprašal.

«Rada bi,» je odgovorila mala s tisto mirno odločnostjo, ki mu je tako zelo ugajala pri njeni materi. «Rada bi, toda ne vem, kako naj to storim.»

Dorignac se je smehljaj in mala je dodala:

«Lahko bi vam pokazala svoje igrčke, ampak to ni za vas... Že vem!...» je naglo umolknila in povsila zlato glavico.

«No, torej?» je pozvedoval Dorignac, ki je opazil dekličino zmedo.

Obotavljala se je.

«Lahko bi vam pokazala naše skrivnosti... ampak ne vem...»

«Skrivnosti?» je ponovil Dorignac, ki ga je to vidno zanimalo.

«Da, samo Pierre in jaz veva za to. Ampak Pierre je zdaj pri očetu in jaz sem zbirko skrila.»

«Torej zbirka je to... Kaj pa zbirata?»

«Same razbite reči», je razlagala mala. «Da — in čemu?» To je ljubko dete, si je mislil.

«Ker... Če bi šli z menoj v mojo sobico, bi vam vse pokazala. Toda častno besedo mi morate dati, da tega nikomur ne poveste.»

«Zaštran mene — častna beseda!» je rekel, ji podal roko in se smehljaj. Hitela je z drobnimi koraki pred njim. Šel je za njo počasi — z dobro voljo odraslega moža, ki žrtvuje nekaj časa mali deklici v veselje.

V otroški sobi je Yvetta odrinila nekoliko punč — potem se je pokazala velika škatla.

«Dali ste mi častno besedo», ga je še enkrat opomnila, preden je odprla škatlo.

Res — to je bila čudna zbirka! Same razbite reči, kakor je rekla Yvetta. Polovica vinskega kozarca, ukrivljena žlička, noževa platnica, odbit pepelnik, stekleno obtežilo, ki mu je manjkal ogel, gumb iz medi in steklenica z odbitim grlom...

«Presneta reč!» si je mislil Dorignac, ki ga je neobičajna zbirka osupila in zabavala. Bog ve, zakaj spravlja ta otrok vso to nepotrebno šaro in dela iz nje skrivnost!

«Kaj to pomeni?» je slednjič vprašal.

«Ali res ne boste tega nikomur povedali?» se je hotela zagotoviti Yvetta.

«Seveda ne, dragica.» To je zvenelo že skoraj nestrpno.

«Torej dobro», je izjavila mala slovesno. «Vse to so spomini... na prepire...»

«Ah tako — vidva sta se s Pierrom prepirala, včasih stepla in pri tem vse tole razbila, kajne?»

«O ne!» Yvetta se je nasmehnila, kako more biti velik človek tako naiven. «Nikdar se s Pierrom nisva tepla... očka in mamica sta se prepirala...»

Zdaj šele je Dorignac razumel:

«Ampak kdo je vse to razbil?» je vprašal in pokazal na potolčene reči.

Yvetti so se oči zasvetile. Gledala je kakor italijanski vodnik, kadar proti tujcem poveljuje lepote svoje domovine...

«Torej poslušajte... vse vam povem... veste, očka in mamica sta se pogosto prepirala... Najprej sta se samo zmerjala in kričala. Potem... glejte tale razbiti kozarec! Tega je mamica vrgla očki v glavo, ampak očka se je naglo pripognil, in kozarec je priletel v zid. In drugič je spet...»

«Kaj praviš?» je brez sape zakričal Dorignac. «Tvoja mamica — da je vrgla kozarec?... Ampak to vendar ni mogoče...»

«O, je, je, je», je nadaljevala mala in se ni dala zmeti. «In drugič je spet vrgla v očko tehtnico s pisalne mize, tale gumb iz medi je od nje. In to žličko tudi... in pepelnik... in obtežilo...»

«In kaj... kaj je storil očka?»

«Očka je samo strašno kričal in se zmeraj ognil vsemu, kar je zletelo, samo enkrat je tudi on vrgel proti mami budilko, toda mame ni zadel, in tega spomina ni tu, ker smo dali budilko spet popraviti...»

«In... in... tale nož?» je jecljal zmeden Dorignac.

«Tega je tudi mamica...» Mala je obmolnila.

«Torej to so vajine skrivnosti?» je ponavljal Dorignac v duhu in upiral pogled v daljavo...

«Da. Vse sva si s Pierrom spravila. In Pierre je rekel, kadar bo velik, da spet pride, pa da si vse ogledava in se pogovoriva... In da... in da...»

«Kaj pa še? No?»

«Pierre je rekel, kadar se mamica spet omoži, naj spet sama dalje zbiram, in kadar se vrne, mu bom morala vse pokazati... in... in... vi že greste?»

«Da — moram, dragica», je rekel Dorignac, se vzravnaval in si zapel sunknič. «Imam... hm... imam važno opravilo...»

«In kaj naj rečem mamici?» je vprašala Yvetta.

Dorignac je na pragu nekaj časa premišljal.

«Povej mamici,» je dejal slednjič. «da sem moral danes naglo odpotovati in da ne vem, kdaj se vrnem... Razumeš?... Ne vem, kdaj se vrnem...»

C. Rossi:

Tisočak

B rzi vlak Trst—Turin. Pred odhodom gre še po vsem vagonu, da si ogleda svoje sopotnike... Nima sreče. Sami brezpomembni ljudje. Nobene lepe, niti elegantne ženske. To bo pustna vožnja! si misli. Malo pred odhodom prihiti, prav za prav skoraj prileti dama ter sede v sosedni kupe. Zelo lepa in elegantna. Mlada, komaj tridesetih let. Plavalaska. Res? Menda težko pristna plavalaska. Z velikimi modrimi očmi, majhnim noskom, strastnimi usti, vitka. On obstane na hodniku in premišlja, kako bi navezal pogovor. Izkušen je. Kakor hitro se pojavi v vlaku lepa ženska, se gotovo vanjo zaljubi. Vselej na prvi pogled. Vselej si pri tem misli: «To je tisto moje veliko pustolovstvo.» Na srečo se mnogo ne vozi... Zdaj mu gre za neopazno zvijačo, kako bi prišel k njej v kupe. Medtem pride natakak iz jedilnega voza. Imenitno! Lepa neznanka vpraša francosko, ali je še kak sedež prost. Je, še eden. Kakšno naključje! Ali pa morda usoda tako hoče? Ko vidi, da seda neznanka prav k njegovi mizi, čuti, kakor da je dobil bitko. Takoj je galanten, pazi, ali je čaša prazna, in takoj naliže vina, ponudi sol, gorčico, poper, zobotrebce. Njegova prevelika uslužnost je, kakor kaže, dosegla prav nasprotno. Med obedom je hipoma vstala ter odšla od mize. Ko se je po obedu vrnil v svoj kupe, je bil prijetno presenečen. Neznanka ga je na hodniku ogovorila: «Gotovo ste si ustvarili napačno sodbo in si moj odhod drugače razlagate! Odšla sem namreč iz jedilnega voza, ker mi je bilo slabo, morda zaradi slabega zraka.»

Govorila je tako preprosto, da je vse verjel. Pripomnil je, da bo kmalu spet dobro, in ji ponudil konjaka in kolinske vode.

V Veroni izstopi več potnikov, da ostane v svojem kupcu sam. Začne se delati tema. Povabi jo v svoj kupe. Ona se nekoliko obotavlja, potem pa sprejme povabilo. Sedita drug tik drugega. On pripoveduje o svojem delu in svojih načrtih ter ji zaupa marsikaj iz svojega življenja. Ko se ji hoče predstaviti, ga prekine: «Čemu? Saj ni potrebno. Zakaj naj veva, kako se piševa? Ne bova vendar nediskretna, kaj nama mar ime, to je za naju brez pomena.»

Tako sta se precej dolgo, morda še predolgo zabavala. Zdajci mu je šinilo v glavo, da bi bil pač bedak, če bi ne izbral situacije. Priliznil se ji je nekajkrat s prijaznimi besedami. Čez nekaj časa sta se v dolgem poljubu poljubila...

Na postaji Vercelli se je že dani, ko se je zbudil iz kratkega spanja. Njegova lepa sopotnica je stala že na hodniku. Ko ga zagleda, pristopi k njemu, rekoč: «Zdaj si pa moram nekoliko urediti lase in obleko.» Potem odide v svoj kupe. Zdaj je sam in kar nekam žalosten je, ker se bo treba posloviti. Kdo ve, ali se bosta še kdaj videla. Zdajci se domisli, da bi ji del v torbico svojo vizitko. Sam seveda ne bo poznal njenega imena, toda morda mu bo vendarle kdaj pisala in navezala stike z njim. Odpre svojo listnico, da bi vzel vizitko iz nje, in prebledi od razočaranja. Ve, da je del v listnico, ko je pred štirimi dnevi odhajal iz Turina, pet stolarskih bankovcev, in ker ni vedel, kako dolgo bo izostal, še dvakrat prepognjen tisočlirski bankovec. Zdaj vidi v listnici dva stolarska bankovca, zakaj tri je bil izdal, toda tisočak je izginil! Mrzlično brska po vseh predelih listnice, a zaman. Tisočaka ni!

Hipoma začne sumiti. Seveda. Zaspal je. Morda je neznanka... vedno bolj sumi. Na klopi leži njena torbica; vzame jo. Odpre malo denarnico in zagleda v njej več stolarskih bankovcev, nekaj tudi francoskih in nekajkrat prepognjen... tisočak... torej svoj tisočak!

Kakšno razočaranje! Torej tatica! Imenitno je igrala svojo komedijo. In on ji je šel na limanice kakor kak deček. Kaj naj stori?

Po kratkem premišljanju dene denarnico nazaj v njeno torbico in položi torbico spet nazaj na klop, tisočak pa obdrži. Njegov je, torej sodi v njegovo listnico! Igral bo komedijo kakor ona; kar neumnega se bo naredil.

Ko se je vrnila, je bil vlak že skoraj na postaji. «Vidim, da ste žalostni, ker se morava posloviti.»

«Gotovo, a ne moreva si pomagati. Saj ste izrazili željo, naj ohraniva svoji imeni zase.»

«Bolje je tako. Če bo usoda hotela, se bova morda kje srečala, kjer bova najmanj pričakovala!»

«In kdaj se odpeljete dalje?»

«Ob osmih štirideset s pariškim ekspresom.»

«Torej mi nočete povedati svojega imena? Ali ne želite, da bi se še kdaj videla?»

«Ne, ne, ne.»

Razumem, si misli on. Vesela boš, ko boš izginila!

«Na postaji smo», pravi ona.

Še en poljub in potem zbogom... Ne pozabi!... Zbogom...

Kakšna komediantka! Lažnivka, premišluje, ko odhaja s postaje. Ura je sedem, najame avto in se odpelje domov. Njegovo samsko stanovanje je bilo medtem, ko ga ni bilo doma, zaprto. Sporočiti mora postrežnici, da se je vrnil. Najprej si pripravi kopel, potem si skuha kavo. Nazadnje gre v svojo malo delavnico, odpre okno, stopi k pisalni mizi. Tu pa obstane, kakor da je primrznil. Na pisalni mizi leži — dvakrat prepognjen tisočak — njegov tisočak, ki ga je iskal! Seveda, pred odhodom ga je v naglici pozabil deti v listnico. Tat je torej on! Kako po krivem je dolžil svojo sopotnico! Na obrazu se mu menjavata bledica in rdečica. Potem pogleda odločno na uro in ugotovi, da je osem dva in trideset. Torej bi se dalo še vse popraviti... morda pride še o pravem času! Najame avto in se odpelje na postajo, plača kavalirsko. V nekaj minutah je na peronu. Pred očmi se mu izgubljajo zadnji vozovi pariškega ekspresa...

Tisočak leži še zmerom kakor relikvija v njegovi mizi. Nikoli ne bo pozabil te pustolovščine. Bridko mu je, kadar se spomni lepe Francozinje, ki je bila tako prijazna, on pa se je izkazal najpodlejšega vseh tatov!

S M E Š N I C E

Najtežavnejša umetnost.

Neki mlad možak je prosil slikarja Schwinda, naj pride v njegovo delavnico in izreče svojo sodbo o njegovih slikah. Schwind, ki ni maral žaliti nikogar in ki ni bil prepričan, da so dela mladega slikarja res kaj prida, se je obiska dolgo otresal. Naposled pa se je le moral vdati. Stopal je od slike do slike in videl, da je njegovo prepričanje čisto upravičeno. Dolgo je molčal in zavlačeval svojo sodbo, naposled pa je obstal pred lastnim portretom mladega slikarja in zamišljeno dejal:

«Kako prav ima pregovor, ki pravi, da je spoznanje samega sebe najtežavnejša umetnost!»

Profesorska.

Gospa svojemu možu, profesorju seveda:

«Pavle, kako je to, da se danes že ob osmih vračaš domov? Saj si vendar rekel, da pojdeš v gledališče na „Seviljskega brivca“!»

Edino ta je
prava...

ter me ničče ne more pre-
pričati, da je praženi ječ-
men, katerega se danes dobi
kot odprto blago na vago ali pa v različnih paketih
isto, kar je Kneippova sladna kava!
Jaz uporabljam „Kneippovo“ že 25 let in vem iz
izkušenj, da se dobi znano „Kneippovo“, ki je
prav tako zdrava, izdatna in tečna za deco kot za
odrasle, samo v takih-le zavitkih s sliko župnika
Kneippa.

Pazite dobro pri nakupu: Edino ta je prava

Kneippova
SLADNA KAVA

Mož profesor: «Sapradija! In meni je šlo ves čas po glavi,
da imam opraviti z nekim brivcem. Zaradi varnosti sem se
torej dal obriti in ostriči!»

Pustite jo, naj mirno spi!

Vaši koži ne preti nevarnost, če uporabljate Nivea. Zakaj Nivea vsebuje EUCERIT, kre-
pilno sredstvo za kožo. V njem tiči skrivnost,
ki daje Vaši koži lepo, športsko rjavo barvo
tako pri sončnem sijaju, kakor tudi takrat, če
je nebo oblačno. Ob deževju in vetru Vam
daje odpornost proti prehlajenju.

SVEŽOST PRI PREBUJENJU!

Kako prijeten je občutek, ko se zjutraj prebudimo z dobro spočitimimi udi! Samo nekoliko kapljic kolinske vode „Soir de Paris“ Vas osveži, okrepi in ponovno poživi. Ta sijajna tekočina je dvojno parfimirana z Vašim priljubljenim znamenitim parfomom „Soir de Paris“ Bourjois.

Eau de Cologne
BOURJOIS
★ Soir de Paris ★

«Nu, Jurček, kaj ste delali danes v šoli?» vpraša očka Jurčka.

«Očka, naša učiteljica je rekla, da moramo pri obedu govoriti vedno le o veselih rečeh. Govorimo zato rajši o Chaplinu!»

— Ker si moj dober prijatelj, ti moram povedati, da ima tvoja žena ljubčka.

— To že davno vem, ampak mene se prav nič ne tiče, saj ga ima še od takrat, ko je bila tvoja žena.

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvrtuje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Marmelade in želeji

Navaden zavojček za približno
1 kg marmelade, cena Din 4.—

Opekta in navodila pri Vašem
trgovcu! Za konzerviranje sadja
dr. Oetkerjev pripomoček
za vkuhanje.

Bumček pride ves ponosen iz šole domov in reče:

«Očka, danes mi je rekel profesor: „Tvoji starši bi bili lahko ponosni, da imajo takega sina, kakršen si ti!“»

«Ali je mogoče?» se razveseli očka.

«Da, natanko tako je rekel in potem dodal: „To mi prevedi v francoščino!“»

Pod imenom «Kneipp» se prodajajo različne ponaredbe prave Kneippove sladne kave. Preizkušena gospodinja kupuje in vzame samo originalne zavitke z varstveno sliko župnika Kneippa! Najnovejša znanost o prehrani priporoča «Kneippovo sladno kavo» kot najbolj zdravo hrano za zajtrk in malico.

Kdor zida ali preureja svojo hišo

naj ne pozabi na

ki se dobi pri:

ksilolitna tla
keramična tla
parkete iz plute

stensko oblogo
vse vrste izolacije
ves gradbeni material

Material, trgovska d. z o. z. Ljubljana
Tyrševa cesta št. 36, b

Telefon 27-16

DOBER IZGOVOR

polnoči je zazvonil telefon.

«Čestitam, gospa», je dejal neznan glas, «da ima vaš soprog tako dober okus. Plavalaska, s katero pravkar odhaja iz bara 'Nipon', je zares dražestna.»

Olga je pokazala čudovito hladnokrvnost: «To je gotovo zmota, zakaj moj mož ima važno poslovno sejo.» Neznani glas ni nič

odgovoril.

Ko se je kmalu nato Zdenko vrnil domov, ga je žena hladno sprejela.

«Kje si bil?» je vprašala Olga.

«Saj sem ti vendar rekel, draga, da imam poslovno sejo.»

«Kje je bila ta seja?»

«Pri mojem družabniku v Samostanski ulici.»

«Lahko dokažeš?»

«Moj družabnik bo to potrdil.»

«Najbrže sta se domenila.»

«Kaj naj to pomeni?»

«Upravičeno domnevam, da si bil v čisto drugem okraju, in sicer v Gabričevi ulici.»

Zdenko je prebledel: «V Gabričevi ulici?»

«Da! In kdo je tista plavalaska, s katero si bil v 'Niponu'?»

Ubogi Zdenko je zaman tajil. Vse ugovore mu je žena odbila, in potem sploh ni prišel več do besede. Nezadržljiv tok očitanj in zgornosti ga je podrl. In prav to ga je tudi rešilo: pridobil je časa, da mu je šinila v glavo odrešilna misel. Domislek ni bil njegov, čital ga je nedavno v časopisu, ki je objavil povestico s tole vsebino: Marta se je vrnila domov s slabo vestjo in mož jo je sprejel z očitki, ker ji ni verjel, da je bila pri svoji prijateljici. V največji zadregi je Marta nadnaravno vsa prestrašena zakričala: «Zapestnica mi je izginila!» Njen mož je hitro skočil na policijo javiti izgubo, Marta pa je medtem stekla do najbližjega avtotaksija in mu dala zapestnico z naročilom, naj se pelje takoj na policijski komisarjat in javi, da je zapestnico izgubila v avtu dama, ki se je vračala od svoje prijateljice iz 5. okraja. Nedolgo potem se je vrnil mož potolažen domov in vrnil ženi zapestnico, ki mu je spet obnovila omajano zaupanje.

Zdenku je prišla ta poučna povestica v najhujšem trenutku na misel in takoj se je odločil, da jo izkoristi. S prestrašenim vzklikom je zavrl tok najhujših očitkov: «Listnica mi je izginila!»

«Ah, tvoja listnica?» je odgovorila Olga. «Plavalaska morda ve, kje je?»

«Ne muči me s takimi sumničeni! Ves večer sem bil v Samostanski ulici, četudi tega ne verjameš. Takoj moram nazaj k svojemu prijatelju, gotovo sem pustil listnico pri njem. Vse dokumente sem imel v njej, pa še 2000 dinarjev.»

«Pojdem s teboj», je odločila Olga.

Kaj pa ko bi šla ti medtem na policijo in naznanila izgubo?»

«Skupaj pojdeva», je izjavila nezaupljiva soproga.

«Prosim, le hitro se obleci, jaz pa pokličem medtem avtotaksi.»

Vse je šlo lepo v redu. Še preden je stopila Olga iz hiše, je oddal Zdenko listnico najbližjemu avtotaksiju in mu naročil, naj se takoj odpelje na policijo in javi, da je listnico izgubil gospod, ki ga je peljal iz Samostanske ulice. Zdenko si je od veselja mel roke: Je pa le dobro, če beremo pazljivo časopise!

Ko se je pripeljal z Olgo na policijo, je prijazno predlagal: «Ker si tako nezaupljiva, sem javil izgubo policiji. Počakam te tu!»

Olga je bila zadovoljna. Čez nekaj minut se je vrnila in Zdenko je takoj videl, da prihaja s pogrešano listnico.

«Da so jo našli?» je hlinil začudenje.

«Da, našel jo je šofer in jo pošteno oddal na policiji.»

«To je imenitno! Ali je morda tudi povedal, odkod je vozil in kako jo je našel?»

«Peljal je neznanega gospoda iz Samostanske ulice.»

«Torej vidiš!» je veselo zaklical Zdenko, «zdaj si se vsaj prepričala, da sem ti povedal resnico in da si me brez razloga sumničila.»

«Zares sem se prepričala», je hladno odgovorila Olga, «da v listnici nič ne manjka. Tu so dokumenti, tu imaš denar in tu je tudi račun iz bara 'Nipon'!»

Ne živimo v srednjem veku.

Mi hočemo stanovanja polna svetlobe ... Prav zato ima Indanthren tako velik pomen pri ureditvi sodobnega stanovanja. V sončnih sobah ohranijo namreč zastori, pisane blazine in tkanine na hišni opravi samo tedaj svoje lepe barve, če so te stanovitne na svetlobi. INDANTHREN pobarvane tkanine in preja so

stanovitne na svetlobi in pri pranju kakor nobene druge. Za vse pisano: za perilo, obleke in tkanine za hišno opravo iz volne, platna in razne umetne svile S A M O

Indanthren

Pogum

Poglavitno je, da ima človek pogum,» je dejal Nick, majčkeni Nick, ki smo mu neprestano prigovarjali, naj vpraša v cirkusu, ali ne potrebujejo pritlikavca, «toda kje dobiš dandanes pogumnega človeka?»

«Res je», sem mu pritrdil.

«Vidiš, kako si strahopeten! Zakaj ne ugovarjaš? Ne upaš si nasprotovati, čeprav ne soglašas — saj vidim. Ali ti sploh spoštuješ pogumne može?»

«Seveda jih, toda mislim, da je to v dandanašnjih časih precej redka čednost.»

«Aha!» je poskočil Nick. Očitno sem ga potipal na pravo žilico. «Dokažem ti, da ta čednost še ni izumrla. Poglej mene!»

Nick je ostal nekaj časa v junaški stoji.

«Veš ondan sem srečal na ulici Mac Allana. Bilo je kmalu potem, ko je dobil naslov mojstra v rokoborbi. In kaj misliš, h komu se je stiskal in s kom se je navdušeno pogovarjal?»

Nisem si upal ugibati.

«S Karlo!» je rekel Nick kratko, nato pa je slovesno umolknil. Karla je Nickova prijateljica, ljubezniva majhna deklica. Mac Allan pa je hrust, ki ima na vsaki roki mišico kakor otroški balonček.

«To je nesramna podlost», sem rekel.

«Da», je pritrdil mali Nick. «Nesramna podlost! Škoda, da mi je Mac Allan izginil v množici; tako sem ga mogel šele drugi dan poklicati na odgovor.»

«Kaj? Ti?...»

«Da. Prav to ti hočem povedati. Povedal sem mu svoje mnenje, da ga ne bo do smrti pozabil. «Vi nepridiprav,» sem mu dejal, «mislite, da bom dovolil, da mi izmamite dekle? Ali mislite, da vas mišice upravičujejo jemati drugim vse?»

«Neverjetno!»

«Opozarjam vas, da pustite takoj Karlo na miru, ne dotikajte se je in je ne nadlegujte s pogledi!»

«Ni mogoče! Tega gotovo nisi rekel.»

«Prisegam. Res sem tako z njim govoril.»

«Pa te ni zdrobil?»

«Saj vidiš, da mi ni nič. Priznam pa, da bi me bil rad. Toda nisem se bal. Pravica je bila na moji strani, prijatelj! In pravica je najmočnejše orožje, boljše ko pest in mišice», je dodal Nick s povzdignjenim glasom.

«To si se mu drznil reči?»

«Povedal sem mu še vse kaj hujšega. Kar obsopal sem ga s psovkami (vzel je zapisnik, zakaj Nick je redoljuben človek): zavrtni zapeljivec, prekleta dvojčka, napihneni štor, trapasto teslo!»

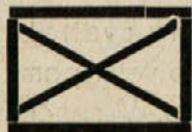
«Ampak, za božjo voljo, tega vendar ni vtaknil mirno v žep? Kaj ti je pa odgovoril?»

«Ne vem,» je rekel mali Nick ter gizdalinsko pozdravil s palico damo, ki je šla po nasprotnem hodniku, «ko sem dogovoril in opazil, da hoče odgovoriti, sem telefon zaprl.»

Civilizacijska.

Ameriški škof Whipple je prišel na misijonskem potovanju v indijansko vas in je spravil svoje reči v kočo. Načelnika pa je vprašal, ali so njegove reči ondi varne.

«O, seveda, oče, saj ni na daleč in na široko tod okoli nobenega belokožca!»

Kuverta

konfekcijska tvornica
družba z o. z.

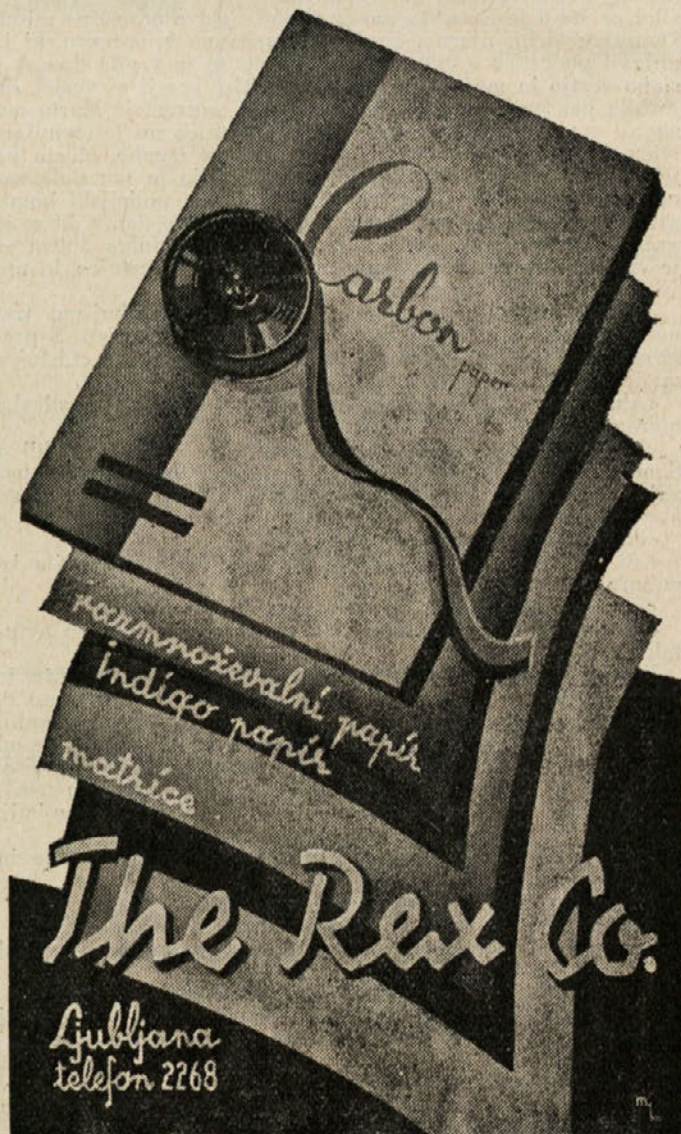
v Ljubljani

izdeluje kuverte vseh vrst,
pisemski papir najmodernejših
oblik, vrečice itd.

Tyrševa cesta št. 67

Telefon

28-07

*Predno greš spat-
čisti Zobe!*

Razumna mati ga je o pravem času naučila, da čisti zobe. Čiščenje zob je ravno tako važno zjutraj kakor zvečer, ker bodo samo tako ostali zobje vse življenje čisti, lepi in zdravi.

Sargov Kalodont zadošča vse zahtevam, ki se lahko stavijo na zobno pasto. Blaga pena Sargovega Kalodonta temeljito čisti zobe, fina snov pa polira prizanesljivo in snežno-belo zobno sklenino. Sargov Kalodont je edina zobna pasta v Jugoslaviji, katera vsebuje sulforicin - oleat dr. Bräunlicha, neštetokrat preizkušeno sredstvo proti zobnemu kamnu.

Prijetno poživilo: Kalodont voda za usta! Koncentrirane sestavine, izborno razkuževalno sredstvo, varčna v uporabi.

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

15:-

45301-4804

Za suho vreme nemirni deci tele močne platnene čevljičke. Od vel. 27-34 Din 19.-, od 35-42 Din 25.-

45:-

3962-68800

Visoki čevlji iz močne kravine z neraztrgljivim in nepremočljivim gumastim podplatom. Šolski mladini v dežju, blatu in snegu neobhodno potrebni. Vel. 31-34 Din 49.-, od 35-38 Din 59.-

25:-

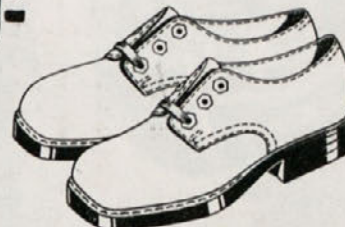
58052-607

Najcenejša in najtrpežnejša obutev za šolske otroke so naši nepremočljivi gumasti opanki. Nenadomestljivi za šolsko omladino v dežju, blatu in snegu. Vel. 31-34 Din 29.-, ženski Din 35.-, moški Din 39.-

45:-

69:-

89:-

3222-48809

Zelo močni deški čevlji s prožnim podplatom. Od 31-34 Din 49.-, 35-38 Din 59.-

3622-44700

Polčevljički iz močnega boksa s trpežnim usnjenim podplatom. Vel. 32-34 Din 79.-, 35-38 Din 89.-

4624-44748

Ukusni in močni čevljički. Deklicam za šolo in ulico. Iz finega telečjega boksa z močnim usnjenim podplatom

79:-

6062-44722

Trpežni in močni, toda lahki, visoki čevlji za dečke iz rjavega boksa s čvrstim usnjenim podplatom. Vel. 31-34 Din 89.-, 35-38 Din 99.-

Rata